

Correspondentie Whatsapp [REDACTED] RMA-[REDACTED]

[27-10-2021 14:37:10] [REDACTED]: wanneer kan ik je vandaag kort bellen? Sprak net Ingrid.
 [27-10-2021 14:38:30] [REDACTED]: Probeer je nog voor drie uur te bellen en anders wordt het tegen zes uur. We spreken elkaar snel!
 [27-10-2021 14:38:50] [REDACTED]: ok
 [29-10-2021 09:42:08] [REDACTED]: Ha [REDACTED] heb jij misschien al een contactpersoon vanuit jullie voor ons (à la [REDACTED] de vorige keer) of ben jij dat nog even zelf? Groet, [REDACTED]
 [29-10-2021 10:17:10] [REDACTED]: [REDACTED] het is het beste dit via onze [REDACTED] te doen. Je kent haar vast.
 [29-10-2021 10:22:41] [REDACTED]: Oké!
 [03-11-2021 14:50:21] [REDACTED]: Dag [REDACTED] zullen wij vanmiddag bellen? Schikt rond 18:00 jou?
 [03-11-2021 14:55:52] [REDACTED]: Ha [REDACTED] wilde je net appen! Vanmiddag zit ik helaas vast, tot circa 19.30 uur heb ik een bijeenkomst met [REDACTED]. Ik wilde jou laten weten dat ik een afspraak laat plannen tussen jou, mij en [REDACTED] van Financiën, op korte termijn. Mijn secretariaat gaat dat plannen. Het is op verzoek van Wopke en het leek mij goed om dat gedrieën te doen. Zullen wij vanavond even kort bellen? Groet, [REDACTED]
 [03-11-2021 15:02:47] [REDACTED]: Is goed!
 [04-11-2021 19:15:10] [REDACTED]: [REDACTED] zag dat je hebt gebeld. Ik zit nu bij een diner, mag ik je daarna bellen? Groet, [REDACTED]
 [04-11-2021 19:16:28] [REDACTED]: heeft geen haast. Was meer om te zeggen dat het voor mij helder is als ik eerst altijd even met jou afstem.
 [04-11-2021 19:25:10] [REDACTED]: Roger! 😊
 [08-11-2021 17:50:24] [REDACTED]: Concept overeenkomst is nu bij jullie. Kan jij benadrukken dat snelheid geboden is, want druk van Franse kant is groot.
 [08-11-2021 18:02:16] [REDACTED]: Yep, ga ik doen!
 [08-11-2021 18:02:38] [REDACTED]: Dank!
 [10-11-2021 08:39:51] [REDACTED]: [REDACTED] is hier zo. Weet zij van de vaandeldrager?
 [10-11-2021 08:42:12] [REDACTED]: Ja, dat weet ze. Heb jij nog nieuws van je lunch van het weekend?
 [10-11-2021 08:55:24] [REDACTED]: Eigenlijk was dat bevestigend. Frankrijk gaat het niet kopen, maar [REDACTED] is nog steeds mogelijkheid. 10.2.a.
 [REDACTED]
 [10-11-2021 08:55:25] [REDACTED]: Duidelijk was dat hij niet met harde eisen kwam.
 [17-11-2021 18:40:11] [REDACTED]: kan ik jou kort bellen ivm Vereniging Rembrandt en timing?
 [17-11-2021 18:41:10] [REDACTED]: Bel je over circa 10 minuten!
 [17-11-2021 18:41:39] [REDACTED]: ok
 [19-11-2021 17:56:03] [REDACTED]: wanneer schikt het jou te bellen?
 [23-11-2021 14:29:41] [REDACTED]: Ha [REDACTED] kunnen we eind van de dag (zal pas tegen 19.00 uur worden) even contact hebben over volgende stappen? Groeten, [REDACTED]
 [23-11-2021 18:14:16] [REDACTED]: is goed, bel jij?
 [23-11-2021 19:57:19] [REDACTED]: goede observatie over [REDACTED] Kan ik er ook even over doordenken, wie eerst en er morgen op terugkomen?
 [23-11-2021 19:58:30] [REDACTED]: Dat kan hoor, Ingrid doet dat ook en we hebben morgen contact!
 [24-11-2021 14:42:00] [REDACTED]: Heb jij al je secretariaat gevraagd de afspraak te plannen? [REDACTED] kan er in bijstaan. Wie doet het vanuit jullie?
 [24-11-2021 14:42:48] [REDACTED]: vraag komt van hun advocaat
 [24-11-2021 14:50:19] [REDACTED]: [REDACTED] legt contact met [REDACTED] Sorry, we zijn weer even heel druk met het virus...
 [25-11-2021 18:41:37] [REDACTED]: Dank, was goede bijeenkomst en boodschap is helder overgekomen.
 [25-11-2021 18:44:36] [REDACTED]: zet jou secretariaat meeting op met de juristen en hun vertegenwoordigers voor begin komende week? Ik zou het, als mogelijk is, eerste keer fysiek doen door hun naar Den Haag te laten komen.

[25-11-2021 18:53:07] [REDACTED]: Fijn, dat was ook de bedoeling. Ja, wij gaan iets plannen! Groet en we hebben contact, [REDACTED]

[01-12-2021 13:24:43] [REDACTED]: Zullen wij, als je tijd hebt, bellen over gesprek dat de ministers in Brussel hadden?

[01-12-2021 20:03:04] [REDACTED]: zullen we anders proberen het morgen te doen?

[01-12-2021 20:13:59] [REDACTED]: Zit inderdaad nog vast, vanavond rond 22.00 uur ben ik 'los', kan het dan nog? Anders inderdaad morgenochtend.

[01-12-2021 20:37:52] [REDACTED]: vanavond is prima

[01-12-2021 21:47:33] [REDACTED]: bel je mij als je klaar bent via whatsapp?

[04-12-2021 11:07:47] [REDACTED]: Ha [REDACTED] het begint spannend te worden met project X, maar het gaat de goede kant op. Kunnen we even bellen over de letter of intent en een wens van de verkoper daarbij? Groet, [REDACTED]

[04-12-2021 11:11:01] [REDACTED]: Probeerde het. Je kan bellen, vanaf 16:00 tot 19:30 vlieg ik dus dan staat hij uit.

[06-12-2021 20:31:45] [REDACTED]: Ha [REDACTED] we zitten in het staartje van de onderhandeling over de LOI. Kan ik je in dat verband nog even spreken? Verkoper blijft een punt maken van call option. Groet, [REDACTED]

[06-12-2021 20:32:39] [REDACTED]: je kan me bellen

[07-12-2021 17:55:44] [REDACTED]: is de loi al getekend?

[07-12-2021 18:13:18] [REDACTED]: Nog niet, maar we vorderen zeer!

[08-12-2021 08:50:38] [REDACTED]: Ha [REDACTED] Heb jij het mobiele nummer van [REDACTED] voor mij? Groet, [REDACTED]

[08-12-2021 09:15:46] [REDACTED]: moet ik bellen? Waar hangt het nog op?

[08-12-2021 09:33:06] [REDACTED]: Nee, hoeft niet. Ik heb [REDACTED] gesproken. Hangt op finale toestemming van de familie.

[08-12-2021 09:33:39] [REDACTED]: We gaan uiterlijk 11.00 naar de Kamer, eventueel zonder LOI, die komt dan later.

[08-12-2021 12:12:09] [REDACTED]: ik begrijp nu dat het alleen met het tijdsverschil met [REDACTED] te maken heeft. Hopen dat [REDACTED] snel wakker wordt

[08-12-2021 12:16:27] [REDACTED]: krijg net telefoontje van [REDACTED] dat de klant akkoord is, dus kan met LOI naar kamer

[21-11-2021 14:09:59] [REDACTED]: Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.

[21-11-2021 14:09:59] [REDACTED]: Beste [REDACTED] ik heb je een aangepaste reactietekst gemaild. Vriendelijke groet, [REDACTED]

[21-11-2021 14:56:01] [REDACTED]: Veel dank, [REDACTED] ik heb de reactie inmiddels doorgestuurd. Vriendelijke groet, [REDACTED]

[03-12-2021 18:41:59] [REDACTED]: Excuus dat ik je zo laat nog app, maar heb je nog iets gehoord uit Parijs vandaag? Vriendelijke groet, [REDACTED]

[03-12-2021 18:53:53] [REDACTED]: Geen probleem [REDACTED] Ja, we hebben contact gehad met [REDACTED]. Straks om 19.00 is en nog even een vervolgmeeting met hem en [REDACTED]. Ik koppel de uitkomsten zsm terug.

[03-12-2021 18:55:22] [REDACTED]: Dank, [REDACTED]

[08-12-2021 14:09:50] [REDACTED]: Beste [REDACTED] [REDACTED] heeft de LoI ondertekend, in tweevoud. Document ligt klaar voor de chauffeur. Veel dank voor al het werk!

[08-12-2021 14:10:28] [REDACTED]: Fijn! Jullie ook veel dank!

3

iMessage
ma 8 nov. 16:26

Kan ik je later bellen?

Dat is goed

Ik heb je de concept
koopovereenkomst gestuurd.
Begreep dat het haast heeft en
jullie erop zitten te wachten.
Stuur jij deze zsm intern door?

wo 24 nov. 12:11

Kan ik je later bellen?

Afgeleverd

Prima

wo 24 nov. 16:29

Kunnen we nog even bellen
vandaag?

iMessage

[07-12-2021 14:06:35] Vaandel: Berichten en gesprekken worden end-to-end versleuteld. Niemand buiten deze chat kan ze lezen of beluisteren, zelfs WhatsApp niet.

[07-12-2021 14:06:35] [REDACTED] heeft deze groep aangemaakt

[09-12-2021 14:24:30] [REDACTED] heeft u toegevoegd

[09-12-2021 14:25:03] [REDACTED]: [REDACTED] dit is een handige groep voor jou. Met [REDACTED] van Rijksmuseum en [REDACTED] van vereniging Rembrandt.

[09-12-2021 14:30:15] [REDACTED]: Yes, dank. Aangenaam kennis te maken!

[09-12-2021 14:40:36] [REDACTED] Rijks: welkom! Fijn om elkaar op de hoogte te houden via deze app.

[09-12-2021 14:56:33] [REDACTED]: Hi [REDACTED], fijn dat je er bent.

[10-12-2021 18:30:46] [REDACTED] Rijks: Goed stuk in de NRC!

https://www.nrc.nl/nieuws/2021/12/10/rembrandts-bravourestuk-is-het-geld-waard-a4068579?utm_source=push&utm_medium=topic&utm_term=20211210

[13-12-2021 10:05:45] [REDACTED] Rijks: Goedemorgen! Ik ben even benieuwd hoe de vlag er bij hangt. [REDACTED] zouden we even kunnen bellen vanochtend? Hartelijke groet, [REDACTED] (Rijksmuseum)

[13-12-2021 10:07:57] [REDACTED] heeft de groep verlaten

[13-12-2021 10:22:34] [REDACTED] Goedemorgen! Yes, dat is goed hoor. Bel gerust!

[13-12-2021 10:42:57] [REDACTED] Belde je mij nogmaals, [REDACTED]

[13-12-2021 10:45:51] [REDACTED] Goedemorgen, goed idee om te en bellen. Ik heb een meeting om 11 uur en ben vanaf 12 uur goed bereikbaar.

[13-12-2021 17:35:21] [REDACTED] Rijks: Nog even voor de zekerheid: donderdag as debat en begin volgende week langs eerste kamer?

[13-12-2021 17:43:02] [REDACTED]: Dat is de reservering inderdaad.

[13-12-2021 17:43:29] [REDACTED]: Morgen in de procedurevergadering wordt definitief besloten of het donderdag kan plaatsvinden.

[13-12-2021 17:44:41] [REDACTED] Rijks: En dan eerste kamer volgende week?

[13-12-2021 17:45:01] [REDACTED]: Dat weet ik niet. Allemaal nog niet besloten.

[14-12-2021 15:03:23] [REDACTED] Rijks: Dag [REDACTED] hoe is jullie gevoel nu over de voortgang? Raad je ons aan nog actie te ondernemen, pers te zoeken, of blijven we juist even in de luwte. Hartelijks, [REDACTED]

[14-12-2021 15:10:33] [REDACTED]: Dag! Dat is aan jullie zelf, natuurlijk. Komt het interview nog donderdag met de VK? Donderdag debat staat vast.

[14-12-2021 15:52:13] [REDACTED] Rijks: Nee vooralsnog nog niet. Vandaag namelijk tegengeluid geplaatst in de VK en daar ging het ons om. Maar als jullie zeggen dat nog nodig te hebben dan kan ik er achter aan gaan. Anders doen we het niet.

[15-12-2021 13:59:06] [REDACTED] Rijks: [REDACTED] heeft net een uitgebreid interview gegeven aan de Volkskrant en is oa ingegaan op verwervingsproces (heeft daarbij benadrukt dat het ministerie er op stond dat het proces uiterst zorgvuldig -zoals het hoort - moest verlopen), het belang van het schilderij, financiën (niet of, of maar buitencategorie voor de eeuwigheid, eenmalige kans). We krijgen het voor publicatie ter inzage. Morgenochtend in de krant.

[15-12-2021 13:59:32] [REDACTED] Ok! Even bellen straks?

[15-12-2021 13:59:40] [REDACTED] Rijks: Prima!

[15-12-2021 13:59:57] [REDACTED] Rijks: Kan nu

[15-12-2021 14:00:12] [REDACTED]: Haha nee straks even, presentatie regeerakkoord!

[15-12-2021 14:00:44] [REDACTED] Rijks: O ja dat speelt ook nog

Van: [redacted]
Aan: [redacted] [\[redacted\]@minfin.nl](mailto:[redacted]@minfin.nl); [redacted]@minfin.nl;
Onderwerp: Stukken voor overleg 3nov21 13.00 uur
Datum: dinsdag 2 november 2021 16:20:19
Bijlagen: [Agenda Rembrandt 3nov21.docx](#)
[Appraisal final version.pdf](#)
[Gespreksnotitie SG aankoop schilderij 1nov21.docx](#)

Beste allen,

In voorbereiding op het overleg van morgen bij deze een agenda met twee bijlagen (taxatierapport en gespreksnotitie voorafgaand aan gesprek MOCW en MFIN op 1nov21).

Graag tot morgen!

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]

Senior beleidsmedewerker, [redacted]

.....
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag

Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
T +31 [redacted]

[redacted] [\[redacted\]@minocw.nl](mailto:[redacted]@minocw.nl)

[redacted]

www.cultuursubsidie.nl

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted] @minocw.nl

Datum

02 november 2021

Nummer

agenda

Intern ambtelijk overleg

Omschrijving	Rembrandt
Vergaderdatum en -tijdstip	03 november 2021, 13.00 uur
Vergaderzaal	Ovaal 2/Hybride

1. Introductie

2. Afstemming Parlement

Terugkoppeling uit gesprek 1nov21:

Overeenstemming voorkeur aankoop Staat. Voorwaarde FIN is dat het proces ARK-proof is. Aankoop moet politieke steun hebben, en niets gaat buiten de Kamers om.

Er dient een schets te komen welke tijdlijn daarbij past.

MOCW legt contact met fractievoorzitter VVD om leiding te nemen in afstemming TK.

3. Afstemming Frankrijk

Terugkoppeling uit gesprek 1nov21:

OCW maakt korte notitie met analyse van oorzaken van 10.2.a.

[Redacted] de vorige keer. Het is wenselijk dat ministers van Cultuur onderling contact hebben, maar ook Rutte en Maron moeten afstemmen. Elysee heeft uiteindelijk doorslaggevende stem. Voorstel is dat MOCW contact legt met NL ambassadeur. Daarna volgt overleg met AZ.

4. Uitwerking Financieel

Terugkoppeling uit gesprek 1nov21:

Mogelijke financieringsbronnen:

- deel vanuit het MAF, maar niet een te omvangrijk bedrag want het MAF moet beschikbaar blijven voor andere aankopen;
- RMA zelf (RMA noemt zelf € 10 mio, vermoedelijk vanuit de Vriendenloterij);
- Vereniging Rembrandt (inschatting RMA: € 10 mio);
- Schatkist;
- Loterijen (zie opm. over Vriendenloterij)
- Cultuurbegroting over een periode van enkele jaren

Observaties M.FIN: bijdrage van andere partijen maakt draagvlak groter.
Oppassen voor te groot optimisme bijdrage private partijen indien Staat eigenaar wordt.
Afspraak: OCW en FIN stellen samen lijst financieringsbronnen op met een weging.

Erfgoed en Kunsten

Datum

02 november 2021

Nummer

5. Uitwerking Juridisch

Terugkoppeling uit gesprek 1nov21:

Uitzoeken of Staat óók een voorlopig koopcontract kan sluiten, net als het RMA. Indien ja, heeft het voorkeur FIN om dit te doen ná instemming van parlement. OCW stelt dat snel handelen gewenst is, en dat discussie in Kamer zonder optie tot koop de aankoop in gevaar kan brengen.

6. Proces en Tijdlijn

24 november 2021 loopt het exportverbod af. Wat moet vóór die tijd zijn geregeld?

7. Communicatiestrategie

Voorlopig moet alles rond dit project met de grootst mogelijke vertrouwdsheid worden behandeld en in klein comité.

8. Werkafspraken

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] TEL [REDACTED] FAX [REDACTED]
[REDACTED]
Rijksmuseum
Museumstraat 1
Postbus 74888
1070 DN Amsterdam
The Netherlands

APPRAISAL

I, the undersigned, art dealer and expert, as well as a recognized appraiser in the field of old master paintings and drawings, have inspected on this day, November 22, 2018, the painting by Rembrandt described below at the premises of [REDACTED] in order to establish a current fair market value.

Rembrandt Harmensz van Rijn
Leiden 1606-1669 Amsterdam

The Standard-bearer

Signed and dated: Rembrandt f/1636
Oil on canvas, 118.8 x 96.8 cm

The art market over the past 12 years has risen to record heights, primarily due to the favorable economic climate globally and by consequence the significant influx of liquidity into this particular segment of the world economy. A new group of buyers originating from different flourishing economies worldwide and without previously established notions about the growth in the art market, nor the historic price levels of artworks (for example the price of €110,500,000 paid for a work by Basquiat by a young Japanese entrepreneur) has rapidly contributed to establish art as a new investment class and fueled the demand and rise in prices for the top end of the market. More capital has poured into late nineteenth- and twentieth-century, as well as contemporary art than ever before, and recently the price gap at auction between living artists, like Jeff Koons (\$58,400,000) and David Hockney (\$90,300,000), and earlier masters such as Picasso (\$179,400,000) and Modigliani (\$170,400,000) has significantly narrowed. Many important modern works have become available and are absorbed by a seemingly ever-larger demand from wealthy buyers and well-endowed museums, both private and public.

As for pre-19th century masterpieces with an instant desirability to both wealthy private collectors and institutions, only few have come onto the market. Many works cannot leave their country of origin because of export restrictions or the historical importance to the countries where they are held in private collections.

IN EUROPE: [REDACTED] · THE NETHERLANDS · TEL + [REDACTED]
E-MAIL: [REDACTED]

Since the combined acquisition in 2015 by the Rijksmuseum and the Louvre of the *Portraits of Maerten Soolmans and Oopjen Coppit* by Rembrandt, a notable new price ceiling has been set for an old master with the 2017 auction sale of Leonardo da Vinci's *Salvator Mundi* for \$450,300,000. This has caused a significant shift in the market for highly important old masters, and although no works of the same level of importance as the two Rembrandts or the Leonardo have appeared on the public market, the attention of wealthy buyers appears to have moved favorably towards the old masters. The number of transactions above €100,000,000 in modern works (both before and after the Leonardo sale) has significantly increased at auction and in private sales in just a short period of little more than ten years (even a work by Edward Hopper, previously considered mostly of American interest, was sold for \$91,875,000 in 2018). This trend is expected to continue.

While taking in account that the Rijksmuseum and the Louvre acquired the *Portraits of Maerten Soolmans and Oopjen Coppit* by Rembrandt for €160,000,000 in the year 2015, in my opinion the *Standard-bearer* by the artist surpasses significantly the value of these two important, but inseparable (and therefore, to my mind, they should be regarded as a single work of art) portraits, and represents a current market value of:

€225,000,000 (two hundred and twenty five million euros)

This is a conservative value, as the work I have inspected today is an exceptional and recognized masterpiece by Rembrandt. The attractive subject and date within the artist's oeuvre, the brushwork, condition, and distinctly Dutch Golden Age pride of the *Standard-bearer* together form a 'Masterpiece' combination that appeals in every category. The absence of historic or religious content (for instance so notable in works like Rubens' *Massacre of the Innocents*, sold for £49,500,000 in 2002, and the less important *Lot and his Daughters* by the same artist which nearly reached the same price level at £44,800,000 in 2016), as well as certain distinct aspects in the subject of portraiture (which not always appeal to buyers from certain regions) is important in establishing the price level of the present work. It is the broad public appeal of the subject matter and painterly quality that confirms its value. Whereas the marketing of the Leonardo da Vinci (arguably the greatest name amongst artists, together with Michelangelo) may have added to what seems an inflated figure, when the state of conservation and subject matter of this work are taken into account, the evaluation of Rembrandt's *Standard-bearer* is realistic and conservative for the finest and most appealing painting by the artist left in private hands.

Established after first-hand inspection of the work in [REDACTED] on November 22, 2018, in two copies,

Sincerely,

[REDACTED]

Gespreksnotitie aankoop schilderij Rembrandt

01-11-2021

Vooraf

In het najaar van 2018 kondigde een telg van de schatrijke bankiersfamilie Rothschild aan dat men opnieuw een schilderij van Rembrandt van Rijn wil verkopen; De Vaandeldrager. Er is destijds – op verzoek en met steun van enkele partijen in de coalitie – kort onderzocht of er mogelijkheden waren om het schilderij te verwerven, maar toen Frankrijk een exportverbod (dat ongeveer twee jaar geldt) instelde voor De Vaandeldrager zijn de activiteiten gestaakt.

Een paar weken geleden werd duidelijk dat Frankrijk er naar alle waarschijnlijkheid niet in slaagt om De Vaandeldrager zelf aan te kopen voor het Louvre. De verkoper heeft zich daarop gemeld bij het Rijksmuseum. Op 24 november loopt het exportverbod af, en hoewel het tot het allerlaatste moment onzeker is of Frankrijk gaat kopen, lijkt het er volgens de verkoper (die net als bij Maarten en Oopjen directe contacten met het Rijksmuseum onderhoudt) op dat het kunstwerk op de markt komt. Het Rijks wil graag een voorlopig koopcontract sluiten (voor 24 november), onder voorbehoud van het rondkomen van financiering en de exportvergunning. De vorige keer was er ook sprake van een dergelijke optie tot koop, destijds met een duur van drie maanden.

Het aankopen van De Vaandeldrager lijkt op het eerste gezicht juridisch en 'diplomatiek' minder complex dan de aanschaf van Maarten en Oopjen in 2015. Niettemin zijn er lessen te trekken uit die periode. Om de aankoop te kunnen realiseren dienen net als destijds in ieder geval de volgende acties in gang te worden gezet:

1. Afstemming met en instemming van de Kamers

In 2015 was er vrijwel Kamerbrede steun voor de aankoop van de schilderijen, met uitzondering van enkele kleine partijen. Het lijkt ook nu verstandig om zo breed mogelijke steun te verwerven voor de aanschaf, temeer omdat een proces van aankoop in een relatief hoog tempo moet gaan plaatsvinden. Een breed gedeelde politieke wens in 2015 was dat heel Nederland kennis kon nemen van Maarten en Oopjen. Het Rijksmuseum heeft daar een speciaal programma voor ontworpen, gericht op de jeugd. Anders dan bij Maarten en Oopjen kan het schilderij na aankoop op meer plaatsen in Nederland worden getoond. Frankrijk heeft destijds bedongen dat het schilderij dat in hun bezit is alleen in het Rijks en het Louvre getoond mag worden en het tweeluik was ook kwetsbaar. Bij De Vaandeldrager is dat volgens het Rijksmuseum niet het geval, het 'kan het schilderij van heel Nederland worden' en bijvoorbeeld rondreizen door het land.

Actie: M.OCW en fractievoorzitters.

2. Diplomatiek overleg

De verwerving van Maarten en Oopjen **10.2.a.** [REDACTED]. Eind 2018 en begin 2019 is er contact geweest tussen de MP en Macron en een aantal maal tussen de ministers van Cultuur van beide landen. Nadat Frankrijk had besloten om geen exportvergunning te verlenen zijn de contacten stilgevallen. **10.2.a.** [REDACTED]

De Vaandeldrager was ondanks het exportverbod (voor de verkoop) in 2019 te zien in de tentoonstelling Rembrandt-Velazquez in het Rijksmuseum. Frankrijk had toestemming gegeven voor de bruikleen. Een geste naar Nederland en het Rijksmuseum. Mogelijk verwachten zij een dergelijk gebaar terug, bijvoorbeeld een bruikleenafpraak tussen het Rijks en het Louvre. Contact tussen de ministers van cultuur van beide landen ligt op enig moment de komende weken voor de hand.

Actie: M.OCW in overleg met Nederlandse ambassadeur in Frankrijk.

3. Financiering aankoop

In 2015 en eind 2018 hebben verschillende financieringsbronnen, al dan niet in combinatie met elkaar, de revue gepasseerd. Staatsteunrisico's en het tempo waarin de aankoop moet plaatsvinden maken dat niet alle bronnen even bruikbaar zijn voor de financiering.

Het risico op staatssteunproblemen is te overzien wanneer de Staat het kunstwerk aanschaft en in eigendom neemt (analoog aan Maarten en Oopjen). Mocht er wel tijd zijn voor het eventueel samenbrengen van middelen van donateurs, fondsen en Staat dan moet goed naar de juridische kant gekeken worden om staatssteunrisico's te voorkomen en/of problemen met het mandaat van partijen te voorkomen. Destijds bleken er te veel obstakels, een lening of voorfinanciering aan het Rijks werd bijvoorbeeld als niet geoorloofde staatssteun beoordeeld.

In 2015 is de aanschaf volledig met publieke middelen door de Staat gedaan. Bij aankoop en financiering door de Staat is de gebruikelijk route voor begrotingswetten/incidentele suppletoire begrotingswetten door Tweede en Eerste Kamer is aan de orde. Duidelijkheid op korte termijn over de financieringsbron en de beoogd eigenaar van het schilderij is van belang voor het aankoopproces.

Actie: M.FIN in overleg met M.OCW.

4. Uitwerking juridische aspecten aankoop

Afhankelijk van de constructie die wordt gekozen vraagt de aankoop van het schilderij een eenvoudige (de Staat sluit een koopcontract met de Rothschild en neemt De Vaandeldrager op in de Nationale collectie) dan wel ingewikkelde (wanneer er sprake is van meerdere financieringsbronnen) juridische uitwerking. In ieder geval moet een optie tot aankoop worden geregeld, dit kan in dit stadium het beste en snelste door het Rijksmuseum worden gedaan omdat [REDACTED] voorsnog de contacten met de verkoper onderhoudt.

Actie: M.OCW in overleg met het Rijksmuseum.

Van: [redacted]
Aan: [redacted] (@rijksmuseum.nl)
Cc:
Onderwerp: budget voor aankoop
Datum: donderdag 4 november 2021 17:29:51
Bijlagen: [image001.png](#)

Beste [redacted]

Komende week willen we intern bij OCW een inventaris hebben van mogelijke financieringsbronnen bij verschillende scenario's. Daarbij is nu het beeld dat het Rijksmuseum ook zelf middelen beschikbaar zou hebben in enig scenario.

We hebben een bedrag gehoord van € 10 miljoen wat het Rijksmuseum zelf mogelijk beschikbaar zou hebben. Is dat ook jouw beeld? Zouden dat middelen zijn die vanuit de Vriendenloterij vloeien?

Verder wordt geopperd dat de Vereniging Rembrandt ook €10 miljoen zou kunnen bijdragen in enig scenario (we weten natuurlijk dat ze bij Maarten en Oopjen uiteindelijk niet hebben bijgedragen).

Zijn dit inderdaad bedragen die (voor de voorlopige staatjes) kloppen? En zijn er nog andere bronnen waarvan je zegt: denk daar ook aan?

We begrijpen de gevoeligheid, dus we kunnen hier ook via de telefoon over spreken. Bijvoorbeeld komende maandag (morgen ben ik vrij).

Hartelijke groet,

[redacted]

Senior beleidsmedewerker, [redacted]

 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
 Wetenschap
 Directie Erfgoed en Kunsten
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

 T +31 [redacted]
 E [redacted] @minocw.nl

www.cultuursubsidie.nl

Van: [REDACTED]
 Aan: [REDACTED]
 Onderwerp: RE: telefoongesprek van vanmiddag
 Datum: donderdag 4 november 2021 10:45:42
 Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)
[image201061.jpg](#)
[image848281.png](#)
[image719310.png](#)
[image009945.png](#)
[image629489.png](#)
[Tekst Vaandeldrager - Inhoudelijk - concept 4 november 2021.docx](#)

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

Hierbij stuur ik jullie enkele teksten (onderstaand en in de bijlage): deze zijn nog concept, maar bieden jullie hopelijk al argumenten voor de onderbouwing.

Als jullie nog vragen hebben, hoor ik dat uiteraard graag.

Met hartelijke groet,

[REDACTED]

Nederland: Land van Rembrandt

Het belang van Rembrandts Vaandeldrager voor Nederland

Rebels en vol bravoure, met dit portret van De Vaandeldrager zette Rembrandt zich als kunstenaar in 1636 op de kaart.

De Vaandeldrager (1636) van Rembrandt is een verbluffend meesterwerk en onlosmakelijk verbonden met de cultuur en de geschiedenis van Nederland. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat er al generaties lang van wordt gedroomd dit schilderij terug te laten keren naar ons land.

Vaandeldragers hadden een zeer belangrijke en gevaarlijke taak in de Tachtigjarige oorlog, die de geboorte van Nederland markeert. Zij liepen voor de troepen uit in glanzende kledij en zwaaiend met het vaandel. Zij waren hét gezicht van de jonge republiek.

De Vaandeldrager is het visitekaartje van de 30-jarige Rembrandt die zich net als onafhankelijk kunstenaar in Amsterdam heeft gevestigd. Hij schildert zichzelf als vaandeldrager in een nieuwe uitbundige stijl op het best van zijn kunnen. In dit schilderij onderscheidt hij zich als rebels en eigengereid kunstenaar. Met dit werk wordt Rembrandt *Rembrandt*. Dit is zijn artistieke doorbraak die zou leiden tot de Nachtwacht. Tegelijkertijd toont hij hiermee de ambitie om een groepsportret te schilderen voor één van de schutterijen van Amsterdam. De hoogst gewaardeerde opdracht die een schilder kon worden toegekend. Daarin zou hij zes jaar later slagen toen hij de opdracht kreeg voor de Nachtwacht.

Tegenwoordig is de Nachtwacht het nationale icoon dat door miljoenen mensen jaarlijks wordt bewonderd. Het zou fantastisch zijn als de Vaandeldrager en de Nachtwacht, beiden zo diep geworteld in onze geschiedenis, worden verenigd en blijvend te zien zijn voor iedereen.

Waarom?

Rembrandt is Nederland en Nederland is Rembrandt.

Het Rijksmuseum is het museum van Rembrandt voor Nederland en voor de wereld.

10.2.g.

-
-

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [redacted]@minocw.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 17:18

Aan: [redacted]@rijksmuseum.nl>; [redacted]

[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: telefoongesprek van vanmiddag

Dag [redacted]

Wat een leuk idee. Ik ga zeker proberen deze week of volgende week te gaan kijken.

Verder zijn we zeer benieuwd naar de tekst van [redacted]

Hartelijke groet,

[redacted]

Van: [redacted]@rijksmuseum.nl>

Verzonden: woensdag 3 november 2021 15:35

Aan: [redacted]@minocw.nl>; [redacted]

[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: telefoongesprek van vanmiddag

Beste [redacted] en [redacted]

Ik heb net met [REDACTED] gesproken en ik verwacht jullie heel snel (vandaag of morgen) iets te kunnen sturen.

Verder een link naar een persbericht over de Nachtwacht: die is gisteravond van de muur gehaald voor onderzoek van de achterkant. De achterkant is nu ook zichtbaar voor de bezoekers, misschien een leuke gelegenheid voor een bezoek!

[Nachtwacht van de muur voor laatste fase onderzoek - Persberichten - Pers - Rijksmuseum](#)

Met hartelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Tel. [REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:

[Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona](#)
[Familiemaand: Kom samen ontdekken](#)

Please think before you print

Rembrandt van Rijn, *De vaandeldrager*, 1636. Olieverf op doek, 118,8 x 96,8 cm.

De vaandeldrager is een van de meest verbluffende meesterwerken van Rembrandt. Het opmerkelijk goed behouden schilderij van een staande man in trotse pose markeert een kantelpunt in zijn oeuvre in opmaat naar *De Nachtwacht* en is bovendien onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van Nederland. Met zijn krachtig meesterschap kan de amper 30-jarige Rembrandt zich hier meten met de beste levensgrote, staande Europese portretten in driekwart- en ten voeten uit. Door de vaandrig ons aan te laten kijken en zijn eigen gelaatstrekken te geven verstrekte hij de markante figuur een opmerkelijk individueel en persoonlijk karakter.

Een uitbundige barokfiguur

De vaandeldrager, door Rembrandt '1636' gedateerd, stamt uit zijn zogenaamde 'barokke' fase, een kortdurende periode in de tweede helft van de jaren dertig van de zeventiende eeuw die tot nu toe niet in Nederlandse musea is vertegenwoordigd. Zelfs in het Rijksmuseum, waar de grootste en meest representatieve verzameling van Rembrandt-schilderijen ter wereld is gehuisvest, ontbreekt een dergelijk ambitieus werk. Van 1631 tot 1635 leidde Rembrandt de succesvolle werkplaats van Hendrik Uylenburgh in Amsterdam, waar met name portretten werden gemaakt. Vanaf het moment dat hij in 1635 zijn eigen werkplaats begon, concentreerde hij zich op het vervaardigen van dramatische historiestukken vol actie en met levensgrote figuren. Hoewel *De vaandeldrager* geen Bijbels of mythologisch verhaal voorstelt is de trotse houding van deze uitbundige figuur net zo kenmerkend voor deze demonstratieve Barok-stijl.

Krachtig licht, bravoure en levendigheid

De ten halven lijve uitgebeelde figuur beschikt over een enorme plasticiteit vanwege de dynamische plaatsing van het *en profiel* weergegeven lichaam met de uitstekende, gebogen arm ten opzichte van het van voren geziene hoofd. Het krachtige licht komt van linksboven en valt geraffineerd op het vaandel en de bovenarm, heup, rechterhand en manchet van de figuur, waardoor de ellenboog juist uit de lijst lijkt te steken. Door dit briljante gebruik van licht-donkercontrasten schiep Rembrandt de illusie dat de vaandrig niet op een beschilderd doek, maar vol bravoure in de echte wereld staat. Deze levendigheid wordt ondersteund door de dynamisch, ritmische schildertrant, deels uitgevoerd met een brede toets waardoor de individuele penseelstreken te onderscheiden zijn. De met pasteuze verf aangebrachte hooglichten op de dolk en de geborduurde versieringen van de kleding dragen bij aan de levensechte stofuitdrukking van het doek. Een ander aspect van Rembrandts gedurfde techniek is vertegenwoordigd in dit schilderij door het gebruik van innovatieve inkrassingen gemaakt met het uiteinde van de kwast om het grillige patroon op de schuttersbanier weer te geven. Ook kenmerkend voor deze periode van Rembrandts werkzaamheid is het ingetogen palet van bruin en grijs in allerlei gradaties. Deze basiskleuren worden verlevendigd met een scala van gele, lichtgroene en roze accenten in de lichtere partijen.

Vaandeldragers

Vaandeldragers hadden een zeer belangrijke en bovendien gevaarlijke taak in de Tachtigjarige Oorlog, die de geboorte van Nederland markeert. In de tijd van Rembrandt behoorden ze tot de leidinggevende officieren van de lokale schutterijen. Na de kapitein en de luitenant waren zij het hoogste in rang. Aangezien ze slechts licht bewapend met de schuttersbanier voor de troepen uitliepen en dus een makkelijk doelwit waren, werd geëist dat ze vrijgezel waren. Het risico dat ze een weduwe en kinderen achter zouden laten werd niet genomen. Zoals

Rembrandts zelfverzekerde figuur doet vermoeden moesten ze ook zeer dapper zijn om voor de andere soldaten het slagveld op te gaan. Zowel het vaandel als de vaandeldrager stonden symbool voor de kracht van de schutterij. In Rembrandts schilderij wordt deze kracht niet alleen belichaamd door de stoere figuur, maar ook door de zuil op de achtergrond die binnen de schilderkunst al sinds eeuwen deze symbolische betekenis droeg.

Rembrandts gelaatstrekken en een historisch kostuum

Als trots symbool van de schutterij zijn de vaandrags altijd de meest uitbundig geklede figuren op schuttersstukken uit de zeventiende eeuw. Vanaf ongeveer 1590 hebben enkele vaandeldragers zich in hun militaire rol ook afzonderlijk laten portretteren. Het schilderij van Rembrandt is echter duidelijk geen portret van een eigentijdse schutter. Zijn wijde mouw met zogenaamde slitten, zijn slappe hoed met ingekeepte rand en zijn schaambuidel zijn geïnspireerd door zestiende-eeuwse voorbeelden. Vanaf het prille begin van zijn loopbaan gebruikte Rembrandt dit type kleding in schilderijen met oudtestamentische en mythologische voorstellingen of historische scènes ontleend aan de Romeinse oudheid. Een schutter in het jaar 1636 droeg in werkelijkheid alleen de halsberg, sjerp en de veren op de hoed. Een zeer waarschijnlijk voorbeeld voor Rembrandts *De vaandeldrager* was een prent uit ca. 1610/1630 van een vroeg zestiende-eeuwse landsknecht door de Italiaanse kunstenaar Teodoro Filippo di Liagno. Niet alleen heeft deze landsknecht nagenoeg dezelfde pose, hij draagt ook vergelijkbare kleding, inclusief de slappe hoed en de schaambuidel. Zelfs de hangsnor van Rembrandts vaandrig komt in deze afbeelding van een landsknecht voor. De ietwat lompe gelaatstrekken van Liagno's in profiel weergegeven figuur hebben Rembrandt waarschijnlijk geïnspireerd om zichzelf als model voor zijn vaandrig te gebruiken. De vaandeldrager lijkt bijzonder veel op de kunstenaar die zichzelf als geen andere schilder voor de negentiende

eeuw veelvuldig en met een breed scala aan gezichtsuitdrukkingen in allerlei houdingen en rollen portretteerde.

De vaandeldrager werd waarschijnlijk niet in opdracht geschilderd, maar vervaardigd als een vorm van zelfpromotie, een bewijs van Rembrandts kunnen. In de jaren die hij voor Hendrik Uylenburgh werkte heeft Rembrandt alle soorten en formaten portret geschilderd, behalve het meest prestigieuze: het schuttersstuk. Met de opdracht voor *De Nachtwacht* kreeg hij rond 1640 uiteindelijk de kans om zich op dit uitdagende terrein te begeven. Opvallend aan *De Nachtwacht* is Rembrandts gebruik van zowel eigentijdse kleding als historiserende kostuums. Zo draagt de schutter tussen kapitein Frans Banninck Cocq en luitenant Willem van Ruytenburch precies hetzelfde soort slappe hoed met ingekeepte rand als *De vaandeldrager*. In zowel *De vaandeldrager* als *De Nachtwacht* gebruikte Rembrandt dergelijke 'antieke' kledij om zijn voorstelling tot een hoger, symbolisch plan te tillen.

Aanloop naar *De Nachtwacht*

Anders dan het doorsneeschuttersstuk is *De Nachtwacht* niet simpelweg een uitbeelding van een kapitein met enkele van zijn manschappen, maar een portret van de hele schutterij met inbegrip van haar bijzondere en bewogen geschiedenis in de bescherming van Amsterdam. Rembrandts eerste gedachten voor zijn meest beroemde schilderij liggen in *De vaandeldrager*, niet alleen wat de symbolische mogelijkheden van historiserende kostuums betreft, maar ook in het uitgekiende gebruik van licht en schaduw en in de illusionistische manier waarop de figuren uit het schilderij lijken te bewegen. We mogen ons met recht afvragen of *De Nachtwacht* er zou zijn geweest zonder *De vaandeldrager*.

Zeldzaam topstuk in particulier bezit

Hoe het ook zij, het staat buiten kijf dat *De vaandeldrager* één van Rembrandts meest indrukwekkende schilderijen is en één van de zeer weinige echte topstukken van de meester nog in particulier bezit. Toen het schilderij dertig jaar geleden voor het laatst in een overzichtstentoonstelling van Rembrandts werk te zien was, werd het geroemd als één van zijn meest schitterende prestaties (*Rembrandt. De meester en zijn werkplaats*, Amsterdam, Londen, Berlijn, 1991/1992). Dat het indrukwekkende doek toen het omslag van zowel de Nederlandse als de Engelse editie van de catalogus sierde is veelzeggend.

De vaandeldrager is 10.2.g.

. Het is dan ook niet verbazingwekkend dat er al generaties lang van wordt gedroomd *De vaandeldrager* terug te laten keren naar ons land. Tegenwoordig is *De Nachtwacht* het nationale icoon dat jaarlijks door miljoenen mensen wordt bewonderd. Het zou fantastisch zijn als *De vaandeldrager* en *De Nachtwacht*, beiden zo diep geworteld in onze geschiedenis, in de Eregerij van het Rijksmuseum worden verenigd en blijvend te zien zijn voor iedereen.

Topschilderijen van het kaliber van *De vaandeldrager* komen slechts zelden op de markt. Binnen het oeuvre van Rembrandt zijn alleen de portretten van Marten en Oopjen vergelijkbaar, die in september 2015 voor EUR 160.000,- door de Nederlandse en Franse staat gezamenlijk werden aangekocht. Werken van de meester van gemiddelde kwaliteit, zoals *Minerva* en *Portret van een man met zijn arm in de zij* wisselden in respectievelijk 2006 en 2011 voor USD 45.000.000,- en USD 47.000.000,- van eigenaar. Passende referentiestukken

van internationale allure zijn *De kaartspelers* van de Franse impressionist Paul Cézanne, verkocht in 2011 voor USD 259.000.000,-; *Nafea faa ipoipo* van Paul Gauguin, verkocht in 2015 voor USD 210.000.000,- en *Salvator Mundi*, toegeschreven aan de Italiaanse meester Leonardo da Vinci, geveild in 2017 in New York voor USD 450.000.000,-.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: RE: contactinfo
Datum: vrijdag 5 november 2021 16:22:10
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)

Beste [REDACTED]

Hartelijk dank voor deze informatie! Hiermee kan ik voor mijn input voor a.s. dinsdag goed mee uit de voeten. Laten we in de loop van die dag inderdaad weer even contact met elkaar opnemen.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Verzonden: vrijdag 5 november 2021 14:39
Aan: [REDACTED]@minocw.nl>
CC: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Onderwerp: Re: contactinfo

Beste [REDACTED]

Inderdaad goed om je even te hebben gesproken. Ik heb overleg gehad met [REDACTED] van het Rijksmuseum en mijn leidinggevende (in de cc van deze mail).

Je gaf aan graag voor je overleg van dinsdag a.s. te willen weten of het Rijksmuseum exclusiviteit heeft afgesproken met de verkoper en wanneer die afloopt. Het Rijksmuseum heeft een exclusief recht tot 60 dagen nadat de exportvergunning door Frankrijk is afgegeven, binnen welke periode de financiering rond moet zijn. De termijn dat de exportvergunning nog tegengehouden kan worden - in welke periode Frankrijk het werk zelf nog kan kopen - loopt op 24 november a.s. af.

De situatie is nu echter – voorzover ik heb begrepen – dat de Staat der Nederlanden voornemens is het werk te kopen. Daarbij wordt door de Franse vertegenwoordiger van de verkoper bij [REDACTED] er sterk op aangedrongen dat ondertekening van de koopovereenkomst voor 24 november a.s. plaatsvindt. Gezien de belangen zou het goed zijn om dit ook na te streven.

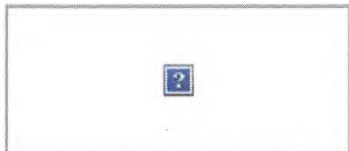
Wij hebben dinsdag a.s. weer verder contact. Alvast een goed weekend.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

06

Ook in het Rijksmuseum:
[Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona](#)

Please think before you print

Van: [redacted]@minocw.nl>

Verzonden: vrijdag 5 november 2021 12:07

Aan: [redacted]@rijksmuseum.nl>

Onderwerp: contactinfo

Beste [redacted]

Fijn dat we elkaar zojuist even hebben kunnen spreken op je vrije dag.

Met deze mail nog even mijn contactinfo. Dat weet je zeker dat je het juiste e-mailadres hebt.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
[redacted] beleidsmedewerker

.....
Directie Erfgoed en Kunsten
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

.....
T 06 - [redacted]
[redacted]@minocw.nl
.....

From: [REDACTED]
Sent: maandag 8 november 2021 16:26
To: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Subject: Sale and purchase agreement
Attachments: Sale and Purchase agreement -- 08 11 2021 [PRDF-4684486] [REDACTED].doc

Beste [REDACTED]

Bijgaand stuur ik de concept koopovereenkomst met onze aanpassingen en opmerkingen.

Advocaat [REDACTED] van Pels Rijcken heeft ernaar gekeken, maar meer vanuit het perspectief van het Rijksmuseum in relatie tot het voortraject dan vanuit het algehele perspectief van Staat der Nederlanden en het Rijksmuseum tezamen.

In het concept met aanpassingen is nu geschrapt dat het Rijksmuseum namens de Staat der Nederlanden optreedt als agent. Wel is het Rijksmuseum nog partij bij de overeenkomst omdat het Rijksmuseum de beheerder wordt van het werk en de Call Option Agreement heeft.

In de kantlijn een aantal opmerkingen ter informatie voor jou, waarbij ik aan heb gegeven welke opmerkingen van de zijde van het Rijksmuseum zelf afkomstig zijn en welke opmerkingen door de advocaat van Pels Rijcken zijn gemaakt. Voor overleg ben ik uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

[REDACTED]

[REDACTED]

020-[REDACTED]

~

Ook~in~het~Rijksmuseum:
Document~Nederland~2021:~Afstand.~Henk~Wildschut~fotografeert~corona

Please~think~before~you~print

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: RE: sale and purchase agreement
Datum: dinsdag 9 november 2021 13:05:05
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)

Beste [REDACTED]

De SPA is gisteren inderdaad naar Financiën doorgezonden.

Ik heb (o.a.) [REDACTED] zojuist bericht over de urgentie van de door verkoper verwachte reactie.

Vriendelijke groet,

[REDACTED]

Van: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Verzonden: dinsdag 9 november 2021 12:36
Aan: [REDACTED]@minocw.nl>
CC: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Onderwerp: sale and purchase agreement

Beste [REDACTED]

Naar aanleiding van ons telefoongesprek had ik even overleg met [REDACTED].

Zij gaf aan dat [REDACTED] met [REDACTED] heeft afgesproken dat de Sale and Purchase agreement ook direct naar het Ministerie van Financiën zal worden gestuurd. Is dit inderdaad ook gebeurd?

Zoals besproken dringt de verkopende partij erop aan om eigenlijk vandaag maar uiterlijk morgen ook de reactie van de Nederlandse Staat op de overeenkomst te ontvangen. [REDACTED] zal daarbij contactpersoon van de verkoper blijven en zal deze reactie doorsturen. In dat kader kun je mij en [REDACTED] de reactie ook mailen.

Wij hopen zo spoedig mogelijk van jullie te vernemen

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

[REDACTED]
[REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED] (DJZ/PRIVAAT)
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED] (JRF)
Onderwerp: RE: Reactie op concept koopovereenkomst
Datum: dinsdag 9 november 2021 15:09:22
Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Beste [REDACTED]

Ik zou op dit moment nog niet inhoudelijk reageren op de overeenkomst. Het reageren zou de aanvang kunne zijn van de zogenaamde pre-contractuele fase. De koper kan hiermee al de indruk krijgen dat de NLse staat voornemens is het schilderij te kopen. Naar ik heb begrepen staan de formerende partijen positief ten opzichte van de aankoop van een schilderij, maar is een eventueel besluit daarvoor nog in voorbereiding. Onder meer de financiële kant dient te worden uitgezocht en geregeld.

Daarnaast zou het niet zorgvuldig zijn om overnight op een contract te reageren en is het van belang daar meer tijd voor te nemen. Om inhoudelijk te kunnen reageren op de overeenkomst is het voor ons ook van belang dat we de call option agreement hebben. Afspraken die daarin zijn gemaakt, kunnen ook voor ons van belang zijn. Weet jij wanneer de call optie van het RMA verloopt? Voor de timing dienen we daar kennis van te hebben.

Een eventuele reactie aan de koper zou m.i. voornamelijk processueel van aard moeten zijn, waarbij eventueel al aan kan worden gegeven dat mocht het tot een koop komen er een voorbehoud van parlementaire goedkeuring dient te worden opgenomen.

Groet [REDACTED]

Van: [REDACTED]@minocw.nl>

Verzonden: dinsdag 9 november 2021 12:59

Aan: [REDACTED] minfin.nl>; [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw.nl>; [REDACTED]@minfin.n [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw.nl>; [REDACTED]@minocw.nl>; [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw [REDACTED] (DJZ/PRIVAAT)
 [REDACTED]@minfin.nl>; [REDACTED]@minocw.nl>;
 [REDACTED]@minocw.nl>; [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw.nl>
 [REDACTED]@minocw.nl>

Onderwerp: Reactie op concept koopovereenkomst

Urgentie: Hoog

Gevoeligheid: Vertrouwelijk

Besten,

Ik had zojuist [REDACTED] van het RMA) aan de lijn i.v.m. de door de verkopende partij opgestelde concept koopovereenkomst. Dat concept hebben we gister eind van de middag via het RMA ontvangen, maar naar nu blijkt verkeerde de verkopende partij in de veronderstelling dat daarop door de Staat per ommekeer zou worden gereageerd. Verkopende partij dringt erop aan om vandaag maar uiterlijk morgen die reactie te ontvangen.

Dit maakt het dus (nog) urgenter. Vandaar dat ik, vooruitlopend op overleg van morgen, meteen ook [REDACTED] meeneem in deze mail.

Ik heb [REDACTED] gemeld dat ik op dit moment niet goed kan inschatten hoe snel wij een reactie kunnen geven. Maar zoals [REDACTED] suggereerde: een reactie dat in elk geval nog de ontbindende voorwaarde van

goedkeuring TK en EK moet worden toegevoegd (staat er nu nog niet in), en dat de tekst van de overeenkomst voor het overige nog uitvoeriger zal moeten worden beoordeeld, is ook een reactie.

RMA stelt voor dat [REDACTED] contactpersoon van de verkoper blijft en onze reactie zal doorsturen.

@ [REDACTED] heb jij gelegenheid om vanmiddag, in voorbereiding op het overleg van morgen, samen de tekst van de overeenkomst door te lopen? (Bijgaand nogmaals de versie die we gisteren ontvingen, incl. commentaar [REDACTED]/Pels Rijcken.)

Groeten,

[REDACTED]

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

28 1 2022

From: [REDACTED]
Sent: woensdag 10 november 2021 13:58
To: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Subject: Call Option Agreement
Attachments: Call Option Agreement signed copy.pdf

Beste [REDACTED]

Bijgaand stuur ik je de Call Option Agreement die het Rijksmuseum op 21 december 2021 heeft gesloten met de verkoper van de WOA.

Het Rijksmuseum beschouwt de Nederlandse Staat in deze als "adviser" in de zin van artikel 6 van de Call Option Agreement (Confidentiality Clause). Voor de goede orde benadruk ik hierbij de inhoud van de overeenkomst vertrouwelijk te behandelen zoals in artikel 6 is bepaald.~~

Ik verneem het graag als je nog vragen hebt.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

[REDACTED]

[REDACTED]

~

~

Ook~in~het~Rijksmuseum:
Document~Nederland~2021:~Afstand,~Henk~Wildschut~fotografeert~corona

Please~think~before~you~print

Van: [redacted]
Aan: [redacted] rijksmuseum.nl; [redacted]
Cc: [redacted]
Onderwerp: aankondiging uitnodiging rompteam project x
Datum: woensdag 10 november 2021 15:01:10
Bijlagen: [image001.png](#)

Beste [redacted] en [redacted]

Zoals zojuist besproken met [redacted] zou ik jullie graag uitnodigen voor het werkoverleg wat wij de komende weken iedere dinsdagochtend om 10 uur hebben met een aantal medewerkers van het ministerie van OCW en van Financiën. Het betreft een digitaal overleg via het platform Webex.

Op dat overleg bespreken we de ontwikkelingen en de laatste stand van zaken van onze inspanningen, in voorbereiding op het overleg van woensdag onder leiding van [redacted].

Op de agenda staan zaken als: afstemming met parlement, uitwerking financieel, uitwerking juridisch, proces en tijdlijn, communicatie en dergelijke.

In de praktijk blijken veel dingen tussendoor te gebeuren, en ontwikkelingen gaan razend snel, soms per uur, maar zo'n gezamenlijk overleg op dinsdag geeft toch een goede focus.

Een belangrijke reden om jullie uit te nodigen is dat we zo min mogelijk ruis willen tussen wat jullie doen en wat wij doen, om kans op succes zo groot mogelijk te maken.

De uitnodiging komt na dit mailtje jullie kant op.

Hartelijke groet,

[redacted]

[redacted]
 Senior beleidsmedewerker, [redacted]
 [redacted]

 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
 Wetenschap
 Directie Erfgoed en Kunsten
 Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
 Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag

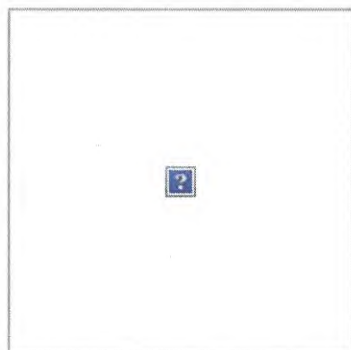
 T +31 6 46 84 93 93
 E w.r.vanveen@minocw.nl
 Ik werk maandag tot en met donderdag
www.cultuursubsidie.nl

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: Re: Overleg morgen?
Datum: donderdag 11 november 2021 09:40:39
Bijlagen: [image447173.jpg](#)
[image829097.png](#)
[image212157.png](#)
[image319804.png](#)
[image070220.png](#)

Prima. En ik zag dat ik iets verkeerd had geschreven: input geven over de 'contact' moet 'context' zijn.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED]@minocw.nl>
Verzonden: donderdag 11 november 2021 09:38
Aan: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
CC: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Onderwerp: Re: Overleg morgen?

Heel fijn dat jullie allebei beschikbaar zijn! Ik stuur jullie zo dadelijk een Webex-uitnodiging.

Vriendelijke groet,

[REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 11 nov. 2021 om 08:38 heeft [REDACTED]

<[REDACTED]@rijksmuseum.nl> het volgende geschreven:

Goedemorgen [REDACTED]

Ik overleg graag mee en heb [REDACTED] gevraagd om ook aan te schuiven. Met name omdat zij bij het vorige traject was betrokken en ik niet, dus ik denk dat zij goede input kan geven over de contact.

Stuur jij ons een vergaderverzoek voor de online meeting?

Met vriendelijke groet,
[REDACTED]

[Outlook voor iOS](#) downloaden

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED]@minocw.nl>

Verzonden: woensdag, november 10, 2021 11:07 PM

Aan: [REDACTED]

Onderwerp: Overleg morgen?

Beste [REDACTED]

Ben jij in de gelegenheid om morgen online aan te schuiven bij een overleg met de betrokken FIN-juriste over de concept koopovereenkomst? Het zou fijn zijn als we met z'n drieën het stuk zouden kunnen bespreken. Dan houden we de vaart er het beste in. Het staat gepland van 13.00-14.15 uur. Ik verneem graag van je!

Vriendelijke groet,
[REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: RE: vertrouwelijk: plan voor project X
Datum: donderdag 11 november 2021 15:30:24
Bijlagen: [image001.jpg](#)
[image002.png](#)
[image003.png](#)
[image004.png](#)
[image005.png](#)

Veel dank, [REDACTED]
Mogelijk ter bespreking in het werkoverleg van komende dinsdag.
Hartelijke groet,
[REDACTED]

Van: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
Verzonden: donderdag 11 november 2021 15:18
Aan: [REDACTED]@minocw.nl>
Onderwerp: vertrouwelijk: plan voor project X

Beste [REDACTED]

Zoals gisteren besproken, stuur ik je hierbij een concept-plan voor een tournee van het werk gedurende twaalf maanden langs twaalf musea in de twaalf provincies.

Ik hoor graag als er vragen zijn.

Met hartelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Tel. 020 - [REDACTED] / 06 [REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
[Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona](#)

Please think before you print

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: vertrouwelijk: plan voor project X
Datum: donderdag 11 november 2021 15:18:14
Bijlagen: [image442407.jpg](#)
[image873693.png](#)
[image733220.png](#)
[image258338.png](#)
[image617604.png](#)
[CM plan Vaandeldrager versie nov 11.docx](#)

Beste [REDACTED]

Zoals gisteren besproken, stuur ik je hierbij een concept-plan voor een tournee van het werk gedurende twaalf maanden langs twaalf musea in de twaalf provincies.

Ik hoor graag als er vragen zijn.

Met hartelijke groet,

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Tel. 020 - [REDACTED] / 06 [REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Aangepaste versie november 2021

RIJKSMUSEUM COMMUNICATIE & MARKETINGPLAN PRESENTATIE

De vaandeldrager van Rembrandt

CONCEPT EN VERTROUWELIJK

Inhoud plan

1. Achtergrond
 2. Informatie schilderij en belang voor Nederland
 3. Rembrandt van en voor ons allemaal
 4. Publieksgroepen
 5. Boodschap
 6. Communicatie- en marketingstrategie
 7. Campagne
 8. Educatie
 9. Pers
 10. Activatie sponsors
 11. Samengevat
-

1. Achtergrond

De Nederlandse staat heeft de kans *De vaandeldrager* van Rembrandt van Rijn uit Frans particulier bezit aan te kopen voor Nederland. Het is een zeldzame kans die zich voordoet om dit absolute topstuk van Rembrandt toe te voegen aan de Collectie Nederland. Het zelfportret markeert de definitieve artistieke doorbraak van Rembrandt en staat symbool voor het onafhankelijke Nederland. Het is essentieel dat het Nederlandse publiek dit meesterwerk leert kennen. Het Rijksmuseum heeft daarom het plan *De vaandeldrager* op een toegankelijke manier aan heel Nederland te presenteren. Na aankomst op de Eregalerij van het Rijksmuseum zal het topstuk een feestelijke tournee van twaalf maanden maken langs twaalf (nader vast te stellen) musea in de twaalf Nederlandse provincies. Daarna wordt het opgenomen in de vaste opstelling van het Rijksmuseum, het museum van Nederland dat collectie van de staat beheert en met de grootste en meest representatieve collectie Rembrandt ter wereld.

2. Dé Rembrandt die Nederland nog mist

Artistiek belang – Rembrandt wordt Rembrandt: vrij en rebels

Rembrandt schilderde *De Vaandrager* in 1636 in zijn zogenaamde 'barokke periode'. Hij was toen dertig jaar oud. Rembrandt is zelf het model, gekleed in mooie historische kleding. Zo plaatst hij zich bewust in de noordelijke grootse traditie van portretten van vaandeldragers van beroemde kunstenaars zoals Dürer, Lucas van Leyden en Goltzius.

Van 1631 tot 1635 runde Rembrandt in Amsterdam de werkplaats van Hendrik Uylenburgh, de neef van zijn toekomstige vrouw. In razend tempo ontwikkelde de in Leiden geboren schilder zich tot de succesvolste en best betaalde kunstenaar van de bruisende metropool. In Uylenburghs werkplaats schilderde hij vooral portretten, waaronder die van Marten Soolmans en Oopjen Coppit in 1634. Vanaf 1635, toen Rembrandt zijn eigen werkplaats begon, concentreerde hij zich op het vervaardigen van dramatische historiestukken vol actie en met levensgrote figuren, waarvan *De vaandeldrager* één van de meest geniale werken is. Het is vanaf dat moment dat Rembrandt Rembrandt wordt en zich met zijn eigen, vrije, rebelse signatuur onderscheidt.

Met zijn schitterende uitvoering is *De vaandeldrager* een van Rembrandts meest volleurde schilderijen. De nauwe band met de Nachtwacht (1642), die hij zes jaar later schilderde, maakt het van bijzonder belang voor Nederland.

Historisch belang – Symbool van vrijheid

Naast het kunsthistorisch belang van het werk, is *De vaandeldrager* van grote historische waarde voor Nederland. Vaandeldragers hadden een zeer belangrijke en bovendien gevaarlijke taak in de Tachtigjarige Oorlog, die de geboorte van Nederland markeert. Aangezien ze slechts licht bewapend met de schuttersbanier voor de troepen uitliepen en dus een makkelijk doelwit waren, moesten ze zeer dapper zijn, zoals Rembrandts zelfverzekerde figuur doet vermoeden. Zowel het vaandel als de vaandeldrager stond symbool voor de kracht van de schutterij. Deze burgerwachten hadden een essentiële rol in de Tachtigjarige Oorlog, de opstand tegen het Spaanse gezag die resulteerde in de geboorte van onafhankelijk Nederland in 1648. De wijze waarop Rembrandt zichzelf afbeeldt als de aanvoerder van de burgerwacht symboliseert de start van de economische, politieke en culturele bloeiperiode en vrijheid van ons land.

Laatste kans

Rembrandts 'barokke' periode is tot nog toe niet vertegenwoordigd in Nederland en *De vaandeldrager* is één van de zeer weinige echte topstukken van de meester nog in particulier bezit. Het schilderij, dat bovendien opmerkelijk goed bewaard is gebleven, is een van de twee werken van Rembrandt uit een particuliere collectie die op de markt kan komen en voor een groot publiek blijvend kan worden tentoongesteld. Toen het schilderij dertig jaar geleden voor het laatst in een overzichtstentoonstelling van Rembrandts werk te zien was, werd het geroemd als één van zijn meest schitterende prestaties: "This remarkably well-preserved painting is one of Rembrandt's most brilliant achievements" (*Rembrandt. De meester en zijn werkplaats*, Berlijn, Amsterdam, Londen, 1991/1992). Dat het indrukwekkende doek toen het omslag van zowel de Nederlandse als de Engelse editie van de catalogus sierde, is veelzeggend.

3. Rembrandt van en voor ons allemaal

De vaandeldrager is een belangrijk stuk van Nederlands beroemdste en belangrijkste kunstenaar dat (terug)komt in Nederlands openbaar bezit. Zelden komt een topstuk van deze kwaliteit van Rembrandt op de markt. Het aantal Rembrandts (voor zover bekend) in particulier bezit van deze kwaliteit is zeer klein. Het is dan ook een lang gekoesterde droom van het Rijksmuseum en een unieke kans voor de Nederlandse staat om dit topstuk voor Nederland te verwerven en te behouden tot in lengte van dagen, voor wie nu leeft en voor toekomstige generaties. Daarom willen we elke inwoner van Nederland de kans bieden dit uitzonderlijke meesterwerk van Rembrandt op een zo toegankelijk mogelijke manier te zien: in een museum in de buurt, op school, online en in het Rijksmuseum.

4. Publieksgroepen

We streven er naar iedereen in Nederland de kans te bieden het schilderij te zien. Het Rijksmuseum richt zich daarbij in zijn marketing- en communicatie-inspanningen met name op alle publieksgroepen in Nederland.

De verwerving van dit bijzondere topstuk biedt bovendien de mogelijkheid mensen in Nederland te bereiken die voor het eerst kennis maken met Rembrandt en/of eerste-keer-museumbezoekers. Daarnaast zal – met name via persbewerking – ook internationaal publiek worden bereikt, waarmee het nationale belang wordt onderschreven.

5. Boodschap - suggestie

NEDERLAND – HET LAND VAN REMBRANDT / REMBRANDT VAN EN VOOR ONS ALLEMAAL

(De Nederlandse staat koopt het schilderij aan en het Rijksmuseum gaat het tonen op de Ere galerij)

6. Communicatie- en marketingstrategie

Doel is om een nationale hype te creëren door middel van een tournee door heel Nederland. Qua timing is het belangrijk om twee fases te benoemen:

- 1) Het schilderij komt aan in Nederland, maar de koop is nog niet rond.
- 2) De Nederlandse Staat heeft het schilderij officieel aangekocht.

Het spreekt voor zich dat onderstaande plannen gericht zijn op fase 2. In fase 1 zal er zeker gewerkt worden aan persaadacht.

Op tournee door de twaalf provincies

Na aankomst in Nederland in het Rijksmuseum maakt *De vaandeldrager* twaalf maanden lang een feestelijke tournee langs twaalf musea in de twaalf Nederlandse provincies. Na de presentatie in het Rijksmuseum start de tour met een warm welkom in een museum in één van de provincies, bijvoorbeeld het Bonnefanten in Maastricht. Vandaaruit reist het verder door het hele land. De tour wordt afgesloten in het Rijksmuseum waar het schilderij op de Eregalerij zijn plek in de vaste opstelling krijgt. Het idee is in iedere provincie het schilderij circa drie weken te tonen in een van de grootste musea van de provincie. Voor het transport van het werk zit er steeds een week tussen de verschillende locaties.

Locaties

Te denken valt aan de volgende musea:

Start: Rijksmuseum

Limburg:

Friesland:

Groningen:

Drenthe:

Overijssel:

Gelderland:

Utrecht:

Noord-Brabant:

Zeeland:

Zuid-Holland:

Flevoland:

Noord-Holland:

Afsluiting:

10.2.g.

N.B. Bovenstaande musea zijn een eerste suggestie. Voorwaarde is wel dat de musea het aankunnen met betrekking tot beveiliging en klimaatbeheersing.

Gratis toegankelijk

De eerste dag in het Rijksmuseum worden de openingstijden verlengd tot in de avond en is de toegang gratis. Verder zou een idee kunnen zijn de openingsdag in elk museum gratis toegankelijk te maken. Hiermee wordt een bezoek niet alleen extra toegankelijk en laagdrempelig, maar is het voor de musea waar het schilderij wordt getoond een extra steun in de rug aangezien dit extra bezoekers zal genereren naar het betreffende museum. Een en ander is afhankelijk van de haalbaarheid voor musea.

Project V on Tour

In lijn met het project Nachtwacht on tour waarmee we het land doorreizen met levensgrote kopieën van de Nachtwacht, willen we nu on tour met een kopie van *De vaandeldrager*. Dit keer zijn niet de verpleeg- en ziekenhuizen de beoogde locaties, maar willen we een tour maken langs onderwijsinstellingen, van MBO tot HBO en WO. Idealiter trekken we hierbij op met partner KPN,

waarbij zij een deel van de communicatie en uitvoering kunnen oppakken. Hiermee kan KPN invulling geven aan de maatschappelijke rol die zij graag willen uitdragen.

7. Campagne – een welkomsttournee door het hele land

Met de organisatie van o.a. het welkomstfeest voor Marten & Oopjen hebben we veel ervaring opgedaan die voor deze campagne kan worden ingezet. De betaalde campagne voor de tournee door het land start ca. twee weken vooraf en kan bestaan uit de volgende onderdelen:

- Outdoor in alle provincies (posters in bushokjes enz.)
- Aandacht voor presentatie in lokale media
- Divers drukwerk, zoals posters, ansichtkaarten enz.
- Betrokken steden/musea kunnen speciale vlaggen en andere uitingen voor stadsgenoten en toeristen inzetten
- Speciale bijlage landelijk dagblad met regionale edities (mediapartnership AD of Telegraaf)
- Promotieteam in steden (scholen, markten)
- Rembrandt-lezingen door het land
- Online – filmpje/stories, doorlopend en voorafgaand aan *venue* lokaal onder de aandacht gebracht
- TV-commercial één week voorafgaand van *venue* op (lokale) zenders

8. Vooral voor kinderen

Intern

- Scholenprogramma / lespakket aansluitend op curriculum (integratie bestaande programma's)
- Samenwerking met ThiemeMeulenhoff (gezamenlijk ontwikkelen lesmateriaal)
- Samenwerking Quest/Donald Duck/Klokhuis
- Magazine voor leerlingen van hoogste klassen basisonderwijs, zoals bij Marten & Oopjen
- Integratie in alle rondleidingen, audiotours, rijksmuseumapp en educatief materiaal van het museum
- Lezing, publicatie, podcast (nader te bepalen)
- Thema voor workshops en andere programma's

Extern

- Educatief programma/materiaal voor ontvangende musea
- Lezingen door Rijksmuseummedewerkers in ontvangende musea

Focus: Laagdrempelig, inclusief, meertalig (ook gebaar/braille)

9. Samenwerking en activatie sponsors en partners

- Landelijke/lokale betrokkenheid
- Toegankelijkheid/inclusiviteit
- Mogelijkheid tot relatiemarketing
- Merchandise

10. Pers en publieke opinie

Pers speelt met name in fase 1 een cruciale rol in de publieke opinie. Om te benadrukken dat het gaat om het belang voor Nederland zullen nationale en internationale ambassadeurs worden gezocht.

Ambassadeurs

In 2015 zond NPO/KRO een tv-programma uit getiteld 'Welke Rembrandts missen we nog' (https://www.npostart.nl/welke-rembrandts-missen-we-nog/29-09-2015/WO_KRO_2137695).

De vaandeldrager stond daarbij hoog op de lijst van Rembrandtkenners Henk van Os (kunsthistoricus, bijzonder hoogleraar kunstgeschiedenis en oud-directeur van het Rijksmuseum) en Frits Duparc (kunsthistoricus en oud-directeur Mauritshuis). Verder behoren Rembrandtexperts als Rudi Fuchs, David Hockney, Anish Kapoor, Simon Schama, Gary Schwartz en Erik Jan Sluiter tot de mogelijke ambassadeurs. Ook kan worden gedacht aan belangrijke historici, kunstenaars, acteurs en influencers die een band hebben met Rembrandt, zoals Anton Corbijn, Rineke Dijkstra, Marlene Dumas, Beau van Erven Dorens, Femke Halsema, Oeke Hoogendijk, Ramsey Nasr, Matthijs van Nieuwkerk, Cees Nooteboom, André Rieu, de winnaar van *Project Rembrandt* en dichters en fotografen des Vaderlands. Alle directeuren van de musea waar het schilderij getoond wordt, zijn vanzelfsprekend ook ambassadeur.

Aankondigen aanwinst

Qua pers richten we ons op media met een zo groot en breed mogelijk landelijk bereik. Nauwe samenwerking wordt gezocht met nieuws-, politieke en kunstredacties van De Telegraaf, AD, NOS Journaal en RTL Nieuws. Gezien de omvang van de aankoop, de bekendheid van Rembrandt, de naam van de verkoper en het feit dat het werk door de staat wordt verworven, zal ook breed worden ingezet op de internationale pers, o.a. Financial Times, New York Times, Wall Street Journal, Le Monde, Figaro, Sole24, El Mundo, El Pais enz. De verwachting is dat het nieuws breed zal worden opgepakt, zoals dat bij Marten & Oopjen ook het geval was.

Daarbij moet, evenals bij Marten & Oopjen, de publieke presentatie zorgvuldig worden voorbereid, waarbij nationaal ook rekening moet worden gehouden met negatieve reacties vanuit pers/publiek. Dit is bij Marten & Oopjen in 2016 overigens boven verwachting beperkt gebleven, maar nu is er de coronapandemie.

Nieuwsmomenten:

- Bekendmaking van de definitieve aanwinst van het schilderij in Nederland
- Bekendmaking tournee
- Presentatie van het schilderij op de Eregalerij
- Aandacht voor onderzoek (bijvoorbeeld in een programma als College Tour)
- In aanloop naar en bij elk museum in de regio's; verschillende persmomenten (voor nationale én regionale pers)
- Eindbericht over bezoekersaantallen en resultaten
- Definitieve plaatsing op de Eregalerij

11. Timing

Het is nog uiterst onzeker wanneer het schilderij in Nederland gaat aankomen. Vanaf 24 november 2021 kan de huidige eigenaar een exportvergunning aanvragen bij de Franse staat.

12. Samengevat

- Met de thuiskomst van *De vaandeldrager* benadrukken we het belang van het behoud van een topwerk van Nederlands beroemdste en belangrijkste kunstenaar voor de toekomst.
- Van en voor alle Nederlanders!
- In een feestelijke tournee van twaalf maanden langs twaalf musea in de twaalf Nederlandse provincies brengen we *De vaandeldrager* dichtbij het hele Nederlandse publiek en het publiek dichtbij Rembrandt.
- Trots en bewondering voor Rembrandt en zijn buitengewone talent staan centraal:

- Grote historische waarde voor Nederland. De wijze waarop Rembrandt zichzelf afbeeldt als de aanvoerder van de burgerwacht **symboliseert de** start van de economische, politieke en culturele bloeiperiode en **vrijheid van ons land**. Vaandeldragers waren zeer moedig en vastberaden: zij hadden een van de belangrijkste en gevaarlijkste taken binnen de schutterijen
 - *De vaandeldrager* is één van zijn meest geniale werken. Het is vanaf dat moment dat Rembrandt Rembrandt wordt en zich met zijn eigen, vrije, rebelse signatuur onderscheidt.
- De lokale presentaties van *De vaandeldrager* worden vergezeld van een lespakket voor kinderen (primair onderwijs) / laagdrempelig educatief programma.
 - *De vaandeldrager on tour* waarbij we met een replica langs grote onderwijsinstellingen (MBO/HBO/WO) gaan om jongere generaties te informeren en mee te nemen in het belang van deze aanwinst.
 - Grote aandacht via de (lokale) media, een special in de landelijke dagbladen of samenwerking met de verschillende perscombinaties.
 - Sponsoren/partners van het Rijksmuseum en de musea en de twaalf steden vierten de lokale welkomstfeestjes mee en dragen bij aan de zichtbaarheid en toegankelijkheid.

Van: [REDACTED]
 Aan: [REDACTED]
 Cc: [REDACTED]
 Onderwerp: Re: Update x
 Datum: maandag 15 november 2021 11:15:27

Ha [REDACTED]

In één woord: staatssteun. Nou ja, eigenlijk twee woorden: *ongeoorloofde* staatssteun. Bij de huwelijksportretten is aanvankelijk overwogen het RMA middelen toe te kennen om het museum in staat te stellen zelf te verwerven. Toen is geoordeeld dat dit in strijd zou zijn met de staatssteunregels. (Hoe zich dat verhoudt tot andere gevallen van aanwerving, waar jij aan refereert, weet ik niet. Daarvoor heb ik net te weinig parate kennis van het voormalig DCE-beleidsterrein. Mijn beeld/vermoeden is dat het bij werken die door Ew-musea voor de Staat worden aangeworven vooral gaat om legaten en schenkingen - zodat staatssteun überhaupt geen issue is - en daar waar werken wel worden aangekocht, de financiering afkomstig is uit eigen middelen of algemeen toegankelijke subsidieregelingen, dan wel beschikbaar wordt gesteld door private derde partijen.)

Uit nadere bestudering van de Call Option Agreement begrijp ik overigens dat 10.2.g.

[REDACTED]

Morgen en woensdag nader te bespreken!

Groeten,

[REDACTED]

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Op 13 nov. 2021 om 18:51 heeft [REDACTED]
 [REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

Dank [REDACTED] fijn dat jullie het zo goed bekeken hebben samen!
 Ik heb nog één waarschijnlijk domme vraag en dat is waarom willen we eigenlijk dat de Staat koopt, en niet het RMA die het daarna toevoegt/overdraagt aan de Rijkscollectie? Dat gebeurt toch veel vaker? Zou je dan de problemen die evt discontinuïteit in de (beoogde) koper met zich meebrengt niet ondervangen?

Groet,

Ministerie van OCW

Op 12 nov. 2021 om 23:31 heeft [REDACTED]
[REDACTED]@minocw.nl> het volgende geschreven:

Hoi [REDACTED]

Weer een korte update. Gisteren de conceptovereenkomst doorgenomen met de juriste van FIN, [REDACTED] van RMA en [REDACTED]. Vandaag nog nader gesproken met de juriste van FIN (zij had inmiddels ook kort telefonisch onderhoud met Allen & Overy gehad). FIN-juriste en ik zorgen ervoor dat het totaal van onze opmerkingen maandag gebundeld wordt, zodat e.e.a. dinsdag in de OCW/-FIN-werkgroep kan worden besproken. [REDACTED] van RMA en [REDACTED] sluiten dan ook aan.

Het leek [REDACTED] en mij goed wel alvast even de belangrijkste noties voor nu met je te delen. Zie daarvoor bijgaand document.

Goed weekend!

Vriendelijke groet,

[REDACTED]
<voorlopige opmerkingen concept koopOVK 2021-11-12.docx.awsec>

From: [REDACTED]
Sent: dinsdag 16 november 2021 11:08
To: [REDACTED]@minfin.nl
CC: [REDACTED]
Subject: schone versie SPA
Attachments: Sale and Purchase agreement -- 02 11 2021.doc

Beste [REDACTED] en [REDACTED]

Zoals besproken stuur ik jullie bijgaand de schone versie van de SPA, zoals wij die van de advocaat van de verkopende partij hebben ontvangen.

[REDACTED] we hebben vandaag nog contact over de eerste vragen en opmerkingen die namens de Nederlandse Staat/koper~aan de verkopende partij~zullen worden gestuurd;

[REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

[REDACTED]
[REDACTED]
06-[REDACTED]

~

Ook~in~het~Rijksmuseum:
Document~Nederland~2021:~Afstand.~Henk~Wildschut~fotografeert~corona

Please~think~before~you~print

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED] [DIZ/PRIVAAT](#)
Cc: [REDACTED] [\(IRF/XWZK\)](#)
Onderwerp: Re: stukken voor overleg 16nov21 10 uur
Datum: dinsdag 16 november 2021 16:22:09
Bijlagen: [image001.png](#)
[image211821.jpg](#)
[image279617.png](#)
[image375638.png](#)
[image853852.png](#)
[image990500.png](#)

Hartelijk dank voor het toesturen van de punten.

Ik heb nog niet met [REDACTED] kunnen overleggen (dus het kan zijn dat zij nog iets wil aanvullen), maar wat mij betreft ziet het er zo prima uit.

Twee kleine puntjes:

-ik vroeg me af of je misschien wat moet benadrukken dat het eerste punt zeker vanuit het oogpunt van Provenance Research noodzakelijk is. Dus bijvoorbeeld toevoegen:

10.2.g. [REDACTED] ...etc

- ten aanzien van het vierde punt: als jullie met deze punten de lead willen hebben, zou je hier misschien al kunnen toevoegen dat jullie met tekstvoorstellen zullen komen.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
 Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED] @minfin.nl>

Verzonden: dinsdag 16 november 2021 15:53

Aan: [REDACTED] rijksmuseum.nl>

CC: [REDACTED] @minocw.nl>; [REDACTED]

[REDACTED] @minocw.nl>; [REDACTED] minocw.nl>; [REDACTED]

[REDACTED] @minocw.nl>; [REDACTED] @minocw.nl>; [REDACTED]

[redacted]@rijksmuseum.nl>; [redacted]@minocw.nl>; [redacted]
[redacted]@minfin.nl>; [redacted] (IRF/OCWEZK)
[redacted]@minfin.nl>

Onderwerp: RE: stukken voor overleg 16nov21 10 uur

Hoi [redacted]

Zie bijgevoegd de punten om te sturen aan de verkopende partij.

Groet [redacted]

Van: [redacted] DJZ/PRIVAAT)

Verzonden: maandag 15 november 2021 17:33

Aan: [redacted]@minocw.nl>; [redacted] (IRF/OCWEZK)

[redacted]@minfin.nl>; [redacted]@minocw.nl>; [redacted]
<[redacted]@minocw.nl>; [redacted]@minocw.nl>; [redacted]
[redacted]@minocw.nl>; [redacted]@minfin [redacted]
[redacted]@rijksmuseum.nl) <[redacted]@rijksmuseum.nl>; [redacted]
[redacted]@rijksmuseum.nl>; [redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: RE: stukken voor overleg 16nov21 10 uur

Allen,

Hierbij de voorlopige opmerkingen op de concept SPA en een memo met aandachtspunten.

Groet,

mede namens [redacted]

[redacted]

Van: [redacted]@minocw.nl>

Verzonden: maandag 15 november 2021 16:48

Aan: [redacted] (IRF/OCWEZK) <[redacted]@minfin.nl>; [redacted]

[redacted]@minocw.nl>; [redacted]@minocw.nl>; [redacted]
[redacted]@minocw.nl>; [redacted]@minocw.nl>; [redacted]
[redacted]@minfin.nl>; [redacted] (DJZ/PRIVAAT)
[redacted]@minfin.nl>; [redacted]@rijksmuseum.nl)
[redacted]@rijksmuseum.nl>; [redacted]@rijksmuseum.nl> [redacted]
[redacted]@minocw.nl>

Onderwerp: stukken voor overleg 16nov21 10 uur

Dag allen,

Ik heb voor jullie voor het overleg van morgenochtend 10 uur:

1. Verslag met actiepuntenlijst van 10nov21
2. Een plan van het RMA om het schilderij aan Nederland voor te stellen
3. Een financiële bronnenlijst, geactualiseerd

Een conceptkoopovereenkomst, waar door FIN, OCW en RMA aan wordt gewerkt, en waar veel vragen bij zijn

gerezen, wordt door [REDACTED] nagestuurd.

Hartelijke groet,

[REDACTED]

p.s. wederom: als er andere stukken beschikbaar zijn voor morgen, hoor ik het graag.

[REDACTED]
Senior beleidsmedewerker [REDACTED]
[REDACTED]
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap
Directie Erfgoed en Kunsten
Rijnstraat 50 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16375 | 2500 BJ | Den Haag
T +31 [REDACTED]
E [REDACTED]@minocw.nl
Ik [REDACTED]
www.cultuursubsidie.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.
This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

Erfgoed en Kunsten

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[Redacted]
[Redacted]
[Redacted]@minocw.nl

Datum

10 november 2021

Nummer

Verslag

ambtelijk overleg OCW en FIN

Omschrijving	Project X
Vergaderdatum en -tijdstip	10 november 2021, 11.15 uur
Vergaderzaal	Ovaal 2/Webex

1. Verslag en actiepunten 3nov21

- Verslag 3nov21 wordt vastgesteld.

2. Afstemming Parlement

- MOCW is gestart met parlementaire afstemming binnen de coalitie. Afgesproken is de verdere parlementaire afstemming pas te doen op het moment dat er een (voorlopig) koopcontract, met ontbindende voorwaarden als voorbehoud van financiering, is getekend.
- Wel goed nadenken over zichtbaarheid/toegankelijkheid van het werk voor heel Nederland t.b.v maatschappelijk draagvlak.
- RMA heeft toegezegd dat het schilderij door NL kan reizen.

Actiepunten bij 2: afstemming parlement

2.c. Vragen aan RMA om plan om schilderij aan NL voor te stellen. ([Redacted])

3. Afstemming Frankrijk

(zie actiepuntenlijst)

- FIN hecht eraan dat we nog een keer goed uitzoeken of de optie om het doek samen met Frankrijk te kopen mogelijk en/of uitvoerbaar is.
- Op dit moment zit MOCW in Fr. Ze heeft dadelijk overleg met de ambassadeur en zal dan praten over wat een goede timing zal zijn.
- RMA heeft contact gehad met iemand van het Elysée. Het lijkt erop dat Fr. Het schilderij inderdaad niet gaat kopen. [Redacted] heeft zich echter al als koper gemeld. **10.2.a.** [Redacted]
- Voorstel is: **10.2.a.** [Redacted]

Actiepunt bij 3: Afstemming Frankrijk

3.c. Uitzoeken of het een optie is om samen met Franse staat te kopen. ([Redacted])

4. Uitwerking Financieel

- RMA zegt toe zich hard te maken voor een bijdrage van 10 mln. (eerder bericht was dat 7 mln. zeker is).
- RMA heeft ook kort overleg gehad met Vereniging Rembrandt. Die wil niet dat de Staat geld aanvraagt, dat is niet de werkwijze van het fonds. RMA gaat zelf een aanvraag bij Vereniging Rembrandt doen voor 20 miljoen. Vorige keer deed VR niet mee, maar de situatie is nu anders en volgens RMA is er deze keer bereidheid om een bijdrage te leveren.
- Aankoopfonds: er zit nu 39 mln. in.
Vorige keer is er een bedrag (4 mln.) in gebleven om andere aankopen te kunnen blijven doen.
Ook goed om te weten is dat er een garantiedeel inzit van 15 miljoen voor indemniteit. Dat moet er eigenlijk in blijven zitten.
- Overleg tussen MOCW en MFIN leverde op dat ze het erover eens zijn dat er een realistisch bedrag uit het Aankoopfonds gehaald moet worden.
- Het advies zal zijn om er maximaal 20 miljoen uit te halen.
- Het staat de ministers vervolgens vrij om een bedrag tussen de 0 en 39 mln te kiezen.
- Cultuurbegroting is lastig om als post op te voeren. MOCW heeft namelijk gezegd dat dit onbespreekbaar is. Standpunt OCW is dus 0. Technisch gezien kan FIN wel adviseren om bepaalde middelen te gebruiken.
- Vraag is of draagvlak gecreëerd wordt als in bepaalde culturele posten wordt gesneden om de aankoop mogelijk te maken.
- Even afwachten wat er politiek over wordt besloten.
- Essentieel is zicht op de prijs van het werk.
- RMA gaat uit van een bandbreedte van 165 tot 180 mln.
- MFIN en MOCW koersen op max. 175 mln. Maar daar moet wel overeenstemming over zijn en duidelijkheid richting RMA.
- Formatie gaat nu ook nieuwe fase in. Belangrijk dat dit meegenomen wordt op de lijstjes van de onderhandelaars bij het sluiten van een regeerakkoord.

Erfgoed en Kunsten

Datum

10 november 2021

nummer

Actiepunt bij 4: Uitwerking financieel

4.c. ministers overeenstemming max bedrag (MOCW).

Lijst met financiële bronnen verder uitwerken (is reeds 4a).

5. Uitwerking Juridisch

- RMA heeft aangegeven: er moet zo snel mogelijk een (voorlopig) koopcontract gesloten worden.
- Er is een call option agreement (CAO) tussen verkoper en RMA die reeds is gesloten toen het schilderij voor het eerst werd aangeboden. De inhoud is onbekend want nog niet met ons gedeeld. RMA geeft aan dat de CAO exclusief is en loopt tot 60 dagen nadat de exportvergunning wordt afgegeven
- Het is niet duidelijk hoe lang het duurt voordat de Franse staat de exportvergunning afgeeft, die moet de verkoper aanvragen na afloop van de 30-maandentermijn.
- Als er voor 24 november geen bod van Frankrijk ligt, zal het lastig zijn voor hen om een exportvergunning te weigeren.
- De COA is blijikbaar in dit stadium niet meer voldoende voor RMA en verkoper.
- Er wordt al druk gewerkt aan een (concept)koopcontract waarbij de Staat als aankopende partij optreedt.

- Het is ongelukkig dat RMA voor het koopcontract advies inwint van Pels Rijcken, immers landsadvocaat.
- FIN biedt aan om Allen & Overy in te schakelen voor advies, omdat zij ook een Franse tak hebben.
- OCW reageert door te stellen dat vorige keer veel geld is uitgegeven aan advies van Allen & Overy, maar dat zij toen met adviezen zijn gekomen die niet veel toevoegden aan wat intern door juristen van OCW en FIN was opgesteld. Goed om die optie te hebben, maar misschien is het verstandig om eerst zelf uit te zoeken wat we weten van de vorige keer.
- Er wordt voorgesteld om RMA aan te laten sluiten bij deze overleggen, zodat er geen ruis meer is tussen wat zij doen en wat wij doen. Daar is het moment nu inderdaad voor aangebroken.
- De juristen van FIN, OCW en RMA moeten snel (deze week nog) bij elkaar komen om af te spreken wat er nog gecheckt moet worden, wat er ligt en wat er nog bij moet komen. De COA is daarbij ook belangrijk om te delen.
- Goed nadenken over de ontbindende voorwaarden: i.i.g. parlementaire steun, rondkrijgen financiering en exportvergunning door Frankrijk.
- Het OCW-archief blijkt op sleutelstukken hermetisch gesloten. De SG moet daar toestemming voor geven. Dat doet zij bij deze.
- Er kan dus vandaag niet meer helderheid en duidelijkheid gegeven worden aan de verkopende partij. We kunnen wel teruggeven dat we er mee bezig zijn. Maar nog geen concrete tekstvoorstellen. Dat moet RMA communiceren richting verkoper.

Erfgoed en Kunsten

Datum

10 november 2021

nummer

Actiepunten bij 5: uitwerking juridisch

5.c. Juristen OCW, FIN en RMA werken deze week nog aan het koopcontract

5.d. RMA uitnodigen bij overleggen

5.e. COA bij RMA opvragen

5.f. OCW-archief ontsluiten voor jurist OCW.

6. Proces en Tijdlijn

7. Communicatiestrategie

8. Werkafspraken

Actiepuntenlijst 10nov21

Nr	Wie	Wat	Wanneer af
2a		MOCW heeft contact met fractievoorzitter VVD	
2b		Tijdlijn afstemming TK	
2c		RMA om introductieplan schilderij aan NL.	
3a	MOCW	Afstm. met AZ over diplomatieke insp. FR	
3b	MOCW	werdbezoek MOCW aan Frankrijk	reeds
3c		Uitzoeken of het een optie is om samen met FR te kopen.	
4a		lijst financieringsbronnen	
4b		RMA vragen naar onderbouwing prijs	reeds
5a		juridisch stappenplan	
5b		Voorlopig koopcontract	
5c		Juristen OCW, FIN en RMA werken deze week (wk 45) nog aan het koopcontract	
5d		RMA uitnodigen voor overleggen	reeds
5e		COA bij RMA opvragen	reeds

5f		OCW-archief voor jurist OCW-ontsluiten	reeds
		6a+b+c dubbel en met 2b, 3b en 2a.	
7a		Woordvoeringslijn wens tot aankoop	
8a		Kennismakingsoverleg FIN met RMA	reeds
8b		Hotspot in proza	

Erfgoed en Kunsten

Datum

10 november 2021

nummer

19c

Dekkingsopties

Private bijdragen

RMA/Vriendenloterij	10
Vereniging Rembrandt	20
Overige private bijdragen	pm

Bijdragen Rijk

Museaal aankoopfonds	pm
----------------------	----

Cultuurbegroting	pm
------------------	----

Schatkist/generale dekking	pm
----------------------------	----

Totaal
Prijs

Opmerkingen

Aangegeven door RMA

Aangegeven door RMA

Bijvoorbeeld overige loterijen, maar die willen mogelijk niet bijdragen als het Rijk het grootste deel betaalt

Op dit moment zit er € 39 miljoen in het fonds. Er is € 15 miljoen binnen het fonds bestemd als dekking voor de garantie indemniteit. Er zijn aankopen in voorbereiding waarvoor een bijdrage uit het fonds is gevraagd, daarvoor dient een bedrag beschikbaar te blijven (orde van grootte € 5 miljoen).

Financiën noemt als mogelijke dekkingsopties de maatregelen uit de ombuigings en intensiveringlijst.

Voor cultuur zijn dat ombuigingen op dit BIS (€ 170 miljoen) en de monumentenzorg/SIM (€ 70 miljoen).

Nadeel is dat deze opties pas vanaf 2026/2027 realiseerbaar is. Andere genoemde optie is de niet verplichte lpo op cultuur; orde van grootte € 8 miljoen per jaar.

Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED] (DJZ/PRIVAAT)
Cc:
Onderwerp: Re: Vertrouwelijk: SPA Maerten
Datum: woensdag 17 november 2021 15:09:15
Bijlagen: [image001.gif](#)
[image488463.jpg](#)
[image602089.png](#)
[image084744.png](#)
[image756888.png](#)
[image006467.png](#)

Dag [REDACTED]

Veel dank hiervoor. Ik heb het stuk met [REDACTED] gedeeld en wij zullen het vertrouwelijk behandelen en niet verder verspreiden dan strikt noodzakelijk. Verder kan ik bevestigen dat [REDACTED] jullie reactie gisteren aan het einde van de middag naar de advocaat van de verkoper heeft gestuurd.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]

Stichting Het Rijksmuseum

[REDACTED]
[REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED] (DJZ/PRIVAAT) [REDACTED]@minfin.nl>
Verzonden: woensdag 17 november 2021 10:49
Aan: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
CC: [REDACTED]@minocw.nl>
Onderwerp: Vertrouwelijk: SPA Maerten

Hoi [REDACTED]

Zie bijgevoegd de SPA van de aankoop van Maerten. Verzoek om dit niet verder te verspreiden dan strikt noodzakelijk is (kleine kring) en vertrouwelijk te behandelen.

Groet [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED] *jurist* [REDACTED]

Ministerie van Financiën - Ministry of Finance
Directie Juridische Zaken - Legal Affairs Directorate

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag | The Netherlands
Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag | The Netherlands

T (070) [REDACTED]

M 06 [REDACTED]

www.minfin.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten.

This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

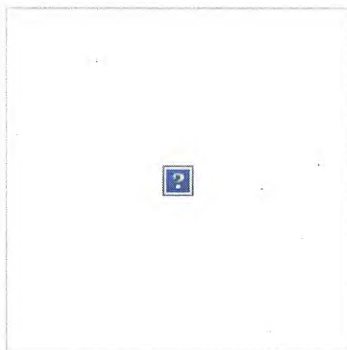
Van: [REDACTED]
Aan: [REDACTED]
Cc: [REDACTED]
Onderwerp: RE: qa's aankoop Rembrandt (003)(wrv).docx
Datum: woensdag 17 november 2021 20:28:54
Bijlagen: [image813754.jpg](#)
[image906608.png](#)
[image343301.png](#)
[image639077.png](#)
[image434732.png](#)
[qa's aankoop Rembrandt \(003\)\(wrv\) \(003\).docx](#)

Beste [REDACTED]

Dank voor het sturen van de Q&A's. Onze woordvoerder ([REDACTED]) die op de hoogte is, heeft ernaar gekeken evenals [REDACTED]. Ik stuur je hierbij een versie waarin hun opmerkingen (zichtbaar) zijn verwerkt. Hopelijk zijn de suggesties nuttig!

Met hartelijke groet,

[REDACTED]

Ook in het Rijksmuseum:
Document Nederland 2021: Afstand. Henk Wildschut fotografeert corona

Please think before you print

Van: [REDACTED]@minocw.nl>
Verzonden: woensdag 17 november 2021 16:45
Aan: [REDACTED]@rijksmuseum.nl>
CC: [REDACTED]@minocw.nl>; [REDACTED]@minocw.nl>
Onderwerp: FW: qa's aankoop Rembrandt (003)(wrv).docx

Beste [REDACTED]

Bij de nota die hopelijk morgenochtend richting Minister Van Engelshoven en Minister Hoekstra gaat, zullen we ook bijgevoegde woordvoeringslijst en aanzet tot q&a's voegen. Een en ander bevindt zich nog in vroeg stadium. Het is niet de bedoeling om nu al actief naar buiten te gaan, zoals je begrijpt. Wellicht vinden jullie er ook nog wat van. Dat horen we graag terug!

Hartelijke groet,

Het belang van Rembrandts Vaandeldrager voor Nederland

Rembrandt van Rijn, *De vaandeldrager*, 1636. Olieverf op doek, 118,8 x 96,8 cm.

Spreeklijn:

- **Er ligt nu een unieke mogelijkheid om het uitzonderlijke schilderij, Rembrandts Vaandeldrager, voor Nederland te verwerven.**
- **De gezamenlijke ambitie van de regering en parlement is om met inzet van particuliere en publieke middelen dit werk te verwerven.**
- **De inzet van publieke middelen zal niet ten koste gaan van de ondersteuning van de cultuursector in deze corona-crisis.**
- **Nederland koopt het werk voor toekomstige generaties en daardoor zal een van de laatste topwerken van Rembrandt in particulier bezit, definitief toegankelijk worden voor het grote publiek van vandaag en morgen.**

QenA**Wat is het belang van dit schilderij van Rembrandt?**

- De Vaandeldrager (1636) van Rembrandt is een onmiskenbaar meesterwerk in het oeuvre van Rembrandt.
- Het is onlosmakelijk verbonden met de cultuur en de geschiedenis van Nederland. Vaandeldragers hadden een zeer belangrijke en gevaarlijke taak in de Tachtigjarige oorlog, die de geboorte van Nederland markeert. Zij waren hét gezicht van de jonge republiek.
- Het is een van laatste topwerken en het laatste zelfportret van dit uitzonderlijk hoge niveau van Rembrandt in particulier bezit dat ooit nog op de markt kan komen.
- De eigenaar is nu bereid om het werk aan Nederland te verkopen.
- We kopen het schilderij niet alleen voor ons maar ook voor toekomstige generaties. Als niemand zich had ingespannen om topstukken als het Joodse bruidje of het Melkmeisje van Vermeer veilig te stellen, hadden we deze werken nu niet gehad. (Met alle economische gevolgen van dien.)

Wat voegt dit werk toe aan de toch al rijke collectie van het Rijksmuseum en de Collectie Nederland?

- Het is de ontbrekende schakel in het oeuvre van Rembrandt in Nederland, want hier onderscheidt Rembrandt zich voor het eerst als rebels en eigengereid kunstenaar. Dit markeert zijn artistieke doorbraak die zou leiden tot de Nachtwacht.
- Nederland is het land van Rembrandt. De Vaandeldrager markeert de geboorte van Nederland en is daardoor onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van Nederland. Dit soort kernstukken moeten we voor Nederland willen behouden.

- Door de aankoop wordt het schilderij in het publieke domein gebracht en zal het vele generaties lang permanent zichtbaar zijn voor het grote publiek uit binnen- en buitenland.
- Het opmerkelijk goed behouden schilderij van een staande man in trotse pose markeert een kantelpunt in zijn oeuvre in opmaat naar De Nachtwacht en is bovendien onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van Nederland.
- De vaandeldrager, door Rembrandt '1636' gedateerd, stamt uit zijn zogenaamde 'barokke' fase, een kortdurende periode in de tweede helft van de jaren dertig van de zeventiende eeuw die tot nu toe niet in Nederlandse musea is vertegenwoordigd.
- In het Rijksmuseum, waar de grootste en meest representatieve verzameling van Rembrandt-schilderijen ter wereld is gehuisvest, ontbreekt tot dusverre een dergelijk ambitieus werk.
- Het schilderij is bij kenners bekend, maar zelden in het openbaar te zien. Dankzij de aankoop kan het schilderij uit particulier bezit permanent zichtbaar zijn voor het grote publiek uit binnen- en buitenland.

Waarom is dit werk zo kostbaar? Hoe verhoudt deze prijs voor dit schilderij zich tot de lagere prijs voor Rembrandts twee portretten Marten en Oopjen?

- De Vaandeldrager is een topwerk in het oeuvre van een van de belangrijkste kunstenaars aller tijden.
- **Rembrandt is net als Vermeer, Van Gogh, Da Vinci en Picasso hors catégorie.** Kunstwerken uit deze 'buitencategorie' zijn buitengewoon kostbaar. De kaartspelers van de Franse impressionist Paul Cézanne, zijn in 2011 verkocht voor \$259.000.000,-; Leonardo's Salvator Mundi is in 2017 verkocht voor \$450.300.000.

De portretten Marten en Oopjen zijn in 2015 voor €160.000.000 verworven. **Deze portretten zijn in opdracht geschilderd toen Rembrandt nog werkzaam was in het atelier van Uylenburgh. Dit schilderij is het eerste dat hij als zelfstandig kunstenaar schilderde. De kwaliteit van dit werk van Rembrandt is exceptioneel, zowel artistiek als qua toestand. Bovendien markeert het Rembrandts artistieke doorbraak. Daarnaast is het gesigneerd en gedateerd.**

- De internationale kunsthandel is grillig en de prijzen voor de belangrijkste unieke kunstwerken laten zich moeilijk een op een met elkaar vergelijken.
- Professionals taxeren de vraagprijs als een redelijk prijs in verhouding tot de uitzonderlijke kwaliteit van het schilderij.
- Er ligt nu een uniek aanbod om dit te verwerven voor Nederland.

Hoe past deze kostbare aankoop in de context van de corona-crisis voor de cultuursector?

- De bijdrage uit de publieke middelen voor de financiering van deze aankoop gaat niet ten koste van de financiering van de cultuursector en het corona ondersteuningspakket.

De huidige regering is demissionair. Kan die nu hierover besluiten? Waarom wordt dit niet aan de nieuwe regering over gelaten?

- Ja, voor een dergelijke unieke aankoop hecht de regering aan een breed politiek draagvlak zowel binnen de regering als in de Tweede Kamer.
- Op basis van dit brede draagvlak is de regering bevoegd om hierover te besluiten.
- Er ligt nu een eenmalig aanbod van de verkopende particulier. Dat is voor het Rijksmuseum en de regeringspartijen de aanleiding om nu dit draagvlak te verkennen om tot besluitvorming over te gaan.

Wie verwerft het schilderij? Kan het Rijksmuseum dit niet zelf betalen?

- Het betreft hier een uitzonderlijk aankoop die de mogelijkheden van dit museum overstijgen.
- Het Rijksmuseum heeft het initiatief genomen om het draagvlak te verkennen.
- Alleen op basis van een breed draagvlak binnen en buiten de politiek is er een kans om deze unieke aankoop voor Nederland te realiseren.
- Het werk wordt eigendom van de staat ter plaatsing in het Rijksmuseum en het zal worden uitgeleend aan andere musea zodat een zo groot mogelijk publiek uit binnen- en buitenland dit werk kan bewonderen.
- Als onderdeel van de rijkscollectie zal het ook voor toekomstige generaties toegankelijk blijven.